

МИЗИЯ

ДВУСЕДМИЧЕНЪ ЛИСТЪ

АБОНАМЕНТЪ ПОЛУГОДИШЕНЪ 20 ЛВ.

ЗА ОБЯВИ СЕ ПЛАЩА:

Първа публикация на см.² 1-20 лв.
Всѣка слѣдваща на см.² 1— лв.

ОТДѢЛЕНЪ БРОЙ 2 ЛВ.

Всичко се изпраща:
Редакция „МИЗИЯ“ — Плѣвень.

Година I, брой 7 и 8.

Редактира комитетъ

Плѣвень, 27 юлий 1922 год.

ОСВѢТЛЕНИЯ ПО ПРОГРАМАТА НИ

Мнозина граждани, които искрено желаятъ въ града ни да закрѣпне единъ сериозенъ вѣстникъ, ни отправиха устно и писмено нѣкои съвѣти. Признаваме, че въ тѣхъ имаше много цѣнни мисли, които ние съ благодарностъ съблюдаваме, а сжщо и занепрѣдъ ще съблюдаваме. Но не можемъ да скриемъ, че между добритѣ съвѣти имаше и такива, които, може би, сж ни отправени съ най-голѣмо доброжелание, но които ние по никакъвъ начинъ не бихме слѣдвали, защото тѣ биха докарали издребняване на „Мизия“. Считаме за свой дългъ да дадемъ на читателитѣ си нѣкои обяснения по поводигнатия въпросъ.

Даде ни се да разберемъ, че ще имаме добра поддръжка, ако „смѣло“ застанемъ на страната на нѣкое „сериозно“ политическо течение. Заявяваме най-категорично:

„Мизия“ по никакъвъ начинъ не ще се отклони отъ своята безпартийна позиция.

Достатъчно сж софийскитѣ вѣстници, изпълнени съ политика, достатъчно е излизаниятъ въ Плѣвень в. „Сѣверно Ехо“, който „неутрално“ се е наелъ да подскача изъ политическитѣ криволици на софийскитѣ жълти ежедневници, достатъчно е седмичниятъ в. „Земледѣлска Защита“, въ който новоизпечени „земледѣлци“ пишатъ уводни статии на български арго.

Нашата цѣль е по-скромна. Ние конкретно ще посочваме нуждитѣ, болкитѣ и неджитѣ на Плѣвень и окръга му, но не съ политически фразьорства, които само озлобяватъ, а съ тихъ тонъ, безъ прѣднамѣрение за партизански закачки. Ако трѣбва понѣкога да се посочатъ нѣкои личности, ще ги посочимъ, безъ да искаме да уронваме или хвалимъ тази или онази политическа партия, а като непосредствени виновници за лошезинитѣ или добринитѣ, които постигатъ нашиятъ градъ и окръга му.

Втория главенъ принципъ, о който ще се придържа строго, е: да се закрѣпимъ надъ дребнитѣ стремежи, които днесъ вълнуватъ безразсѣдната тълпа. Ние ще пишемъ не за да угодимъ на послѣдната, а за да ѝ се наложимъ мирно и разумно. Не ще подслаждаме статиитѣ си съ празни илюзии, а ще изнасяме жизненитѣ въпроси съ всичката имъ горчивина, даже съ рискъ да се лишимъ отъ материалната поддръжка на болшинството отъ гражданитѣ. По-добрѣ да умрѣмъ като вѣстникъ, но гордо, отколкото да заприличаме на дребнавъ провинциаленъ листъ, въ който се упражняватъ въ политически прѣдъвквания и шантажъ разни, „журналисти“. Смѣтаме, че не само е безсмисленно, но е мно-

го вредно за Плѣвень, да има вѣстници, които се пълнатъ съ какво да е или угодничатъ на нѣкои политически партии.

Или нѣщо свѣстно или нищо!

За насъ срѣденъ пжтъ нѣма.

Нѣкои доброжелатели ни съвѣтватъ да сме въ добри отношения съ всички. „Не нападайте никого, особено близкитѣ до властѣта и влиятелнитѣ“. За този съвѣтъ покорно благодаримъ. „Да се харесвашъ на всички, значи да си лошъ“. Така казва германската поговорка. Ако нѣкому не харесваме, нека не ни чете. Но ние сме убедени, че при едно сдържано и обективно отнасяне ще се наложимъ и негодуванията, които тукъ-тамъ неминуемо ще повдигнемъ, ще ни покажатъ, по-скоро, че сме на правия пжтъ, отколкото че сме излишни. И ние ще бждемъ по-доволни да си спечелимъ неприятелството на нѣкои добрѣ настанени господа, чието летаргично спокойствие сме смутили, отколкото да бждемъ равнодушно посрѣщани отъ всички страни.

Тѣзи нѣколко изявления счетохме за нужно да направимъ, като си задържаме правото въ скоро време пакъ да се повърнемъ.

Редакц. Комитетъ

ПЛѢВЕНСКАТА ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

Класиране на статиитѣ

Плѣвенската градска библиотека притежава голѣми богатства: хубави български и руски списания и сборници, въ които има цѣнни статии по всички въпроси. Но тѣзи статии сж почти мъртви, защото не сж извадени и систематизирани.

Покойниятъ библиотекаръ Петъръ Ненковъ турна основа на едно хубаво дѣло: класиране споредъ десетичната библиографична система на всички поважни статии. За жалостъ, смъртъта му попрѣчи да направи много нѣщо въ тази областъ. Но, даже да бѣ живѣлъ още двадесетъ години, той самъ не, би успѣлъ да извади и систематизира дори и половината на онова скрито въ списанията съкровище, защото за правилното опрѣдѣляне на библиографичния показател на една статия е нужно не само едно бѣгло прѣглеждане, но често е необходимо внимателно прочитане.

Днесъ, когато въ новата българска книжнина съвсѣмъ рѣдко се появяватъ сериозни книги, и тѣ биватъ обикновенно твърдѣ скжпи за тѣзи, които се интересуватъ, когато издателствата се надпрѣварятъ да ни поднасятъ само прѣводи на апашки и еротични романи или полова медицина, днесъ цѣната на сериознитѣ статии въ старитѣ хубави списания е още по-голѣма, защото ние дълго време не ще

видимъ отдѣлни тонове по полезни въпроси на български езикъ.

Както е по-добро за жадния да му се поднесе веднага малко вода, макаръ и не твърдъ студена, за да утоли жаждата си, вмѣсто да го пращаме при нѣкакви си голѣми и бистри планински езера, отъ които той е далечъ, така и за всѣки любознателенъ нашъ четецъ е по-полезно да му прѣдложимъ скрититъ въ нашата библиотека статии по интересуващия го въпросъ, написани на български или на леснодостъпния за българитъ руски езикъ, вмѣсто да му прѣпоръчваме грамадни тонове въ чуждестраннитъ библиотеки и книжарници.

Десетичната библиографична класификация, която е въведена въ нашата библиотека, е гъвкава и удобна за систематизирането и на най-дребнитъ въпроси. Съ своята научна пригоденостъ тя позволява точно и сигурно да се отговори на всѣка щастлива мисль. Както учениятъ, така и любителътъ, могатъ спокойно да намѣрятъ всичко, което ги интересува.

Ако всичкитъ хубави статии отъ списанията, които притежаваме въ нашата библиотека, се извадятъ и системно подредятъ, то нашия каталогъ ще заприлича на грамадна енциклопедия, въ която ще могатъ да се намѣрятъ задоволителни отговори по всички въпроси. Но да се направи това само отъ библиотекаря и неговитъ помощници, които сж заети обикновенно съ друга работа, е невъзможно, па билъ цѣлия библиотеченъ персоналъ надаренъ съ дълголѣтието на библейскитъ хора и съ ума на ученъ. Нуждна е помощта на самитъ читатели.

Цѣльта на настоящата ми статия е да заинтересувамъ младитъ интелигентни наши читатели, най-вече учителитъ, студентитъ и по-силнитъ ученици отъ горнитъ класове, които съ сравнително нищожень и полезенъ за тѣхъ трудъ, могатъ да допринесатъ грамадни услуги на библиотеката. Работата е проста и лека. Всѣки желающъ, слѣдъ като му бждатъ дадени кратки опжтвания за начина на дѣйствиетъ, получава (по изборъ) нѣкое българско или руско списание. У дома си той спокойно разглежда една по една всичкитъ статии, запознава се грижливо съ тѣхното съдържание и за по-важитъ отъ тѣхъ прави по едно кратко резюме, съ нѣколко думи само, като сжщеврѣменно отбѣлѣзва страницата и годишнината дѣто е напечатана статията, а така сжщо и нейния авторъ. По това кратко резюме библиотечниятъ персоналъ ще класира статията и ще я отбѣлѣжи на отдѣлно картонче въ каталога. Така тя ще бжде достояние на всѣки, който занапрѣдъ би се поинтересувалъ отъ сжщия въпросъ.

Ето какъ, въ едно кжсо врѣме, ще могатъ да се извадятъ и систематизиратъ всичкитъ цѣнни статии, които сега безполезно дрѣматъ въ списанията и само случайно се откриватъ, при прѣровване то имъ, и то най-често, когато човѣкъ не се интересува отъ тѣхъ.

Това, което двадесетина млади, бистри, неръждявали още отъ еснафщината глави могатъ да сторятъ за Плѣвненската градска библиотека, ще се оцѣни не отъ кафедржйскитъ словоохотливи посѣтители, а отъ онѣзи здрави сили въ града ни, които влизатъ въ читалището като въ храмъ.

Ил. Бърдаровъ

Ако ви харесва двуседмичния листъ „Мизия“, прѣпоръчайте го на познатитъ си!

НАШИТЪ ГИМНАЗИИ

Запитайте единъ токущо свършилъ абитуриентъ, какви спомени му остава „радостния“ и „безгрижень“ ученически животъ и вие ще чуете въ повечето случаи отговоръ, изпълненъ съ отекчение и горчивина, накупѣли прѣзъ училищнитъ години, и скрита радостъ, че се откопча вече отъ гимназията.

На що се дължи това?

Може да се прѣдположи, че прѣподаваната наука дотегва на ученика; второ, че самиятъ училищенъ животъ, отношенията на учителитъ къмъ ученицитъ, дисциплината, почиваща на педантичностъ, вмѣсто на довѣрие и любовъ, докарватъ у пълния съ энергия младежъ убитостъ, апатия и дори отвъръщение къмъ гимназияния животъ. Често къмъ тия възможни причини се присъединява домашната мизерия, която трови организма на ученика и го поставя непрѣстанно прѣдъ въпроса: да бжде ли ученикъ или не.

Първата посочена причина е напълно вѣрна. науката, създадена отъ вѣкове до днесъ чрѣзъ великата борба за по-добъръ животъ, науката за природата и за човѣшкия прогресъ не може да вдѣхне любовъ въ една стремѣща се къмъ знания душа. Това изглежда парадоксално. Всѣки обаче вижда, че злото тукъ не е въ науката, а въ начина, по който се тя прѣподава.

Ние често слушаме да ни казва нѣкой ученикъ: азъ не обичамъ физиката, географията и особено математиката и на въпроса „защо?“ да ни отговаря: защото тѣзи прѣдмети сж безинтересни, мжчни или, за жалостъ, защото мразѣлъ прѣподавателя.

Гимназията има за цѣлъ да приготви съзнателни и хармонично развити личности, съ ясень мирогледъ за природата и живота. Прѣслѣдванетъ на тая цѣлъ започва още отъ първо отдѣление. На дѣтето се даватъ „готови“ истини, запознава се и съ разни мистерии по законъ Божи. По такъвъ начинъ крѣхкото дѣтско съзнание се омотава въ мѣгла. По-нататкъ се нахвърлятъ по механически начинъ свѣдения за отдѣлни организми, за отдѣлни събития и т. н. Юношътъ иска да знае и пита „защо“, „какъ“. Той търси причинната връзка, закономерностъ, развитие въ явленията, но отговоръ не получава, защото „нѣма врѣме“, „ученикътъ не се държалъ добръ“, или защото това е „извънъ учебната материя“. Възпитанието побѣждава съзнанието и го прави послушно. Ученикътъ търси изходъ и, като не го намѣри, остава по дяволитѣ обясненията на тия смжтни и мѣглави противорѣчия и изпълня „вѣщия“ съвѣтъ на своя прѣподаватель — учи това, което тоя имъ е разправилъ. Въпроса и за ученика и за учителя се опростява: да нѣма двойка. Още отъ първи класъ дѣтето си прави смѣтка за бѣлѣжката. То се старае да достигне поне спасителната тройка, защото, ако му липсва една частичка отъ единицата, тройката се разрушава. Великитъ закони на природата и на историческия процесъ се изучаватъ отъ ученика съ смѣтка, каква бѣлѣжка има, каква трѣбва да получи, за да поправи първата и колко трѣбва да учи споредъ направената смѣтка. Малко по малко ученикътъ навиква на тия смѣтки, тѣ се озаконяватъ отъ самата училищна управа, и той не вижда друга цѣлъ на училищнитъ си занятия, освѣнъ да получи три, за да не остане въ сжщия класъ. По такъвъ начинъ ученикътъ повече отъ 10 години изучава историята на разни войни и ца-

Мизия, год. 1 брой 7 и 8

ре, вмѣсто културната история, изучава цѣлъ легионъ организми до най-малки подробности, безъ да може да свърже тѣзи безчислено много познания въ едно понятие за мира на организмитѣ, и съ голѣма мжка свършва срѣдното си образование, т. е. взема дипломъ.

Такова е, изобщо взето, обучението въ нашитѣ гимназии. Извършва се съзнателно едно велико прѣстѣпление, като се сломява естествената юношеска любознателностъ, безграничния стремежъ къмъ узнаване и аперцепиране, и науката се прѣдставя, като горчиви хапове хининъ, които трѣбва ежедневно да се гълтатъ подъ мжчителния гнетъ на ограничения гимназияленъ животъ.

Схематичностъ, схоластика, вжтрѣшно противорѣчие, вмѣсто научно единство, прѣтрупаностъ при обучението, вмѣсто нагледностъ и ученикова активностъ и самодѣйностъ, като единственъ методъ на обучение и отъ друга страна незнание и неумѣние въ прѣподаването и възпитанието на мнозина учители, довеждатъ ученика до състояние на нервна разхлабеностъ и погнусяване отъ науката. Втората причина: дисциплината, почиваща на педантизъмъ и строго подчинение, вмѣсто на довѣрие и любовъ, трови нервитѣ на ученицитѣ, убива тѣхното честолюбие и тѣхната индивидуалностъ и, като ги отвърща отъ училището, прави ги да се оттегаватъ и отъ науката.

Училищниятъ правилникъ прѣдвижда, колкото сж буквитѣ въ азбуката, толкова различни наказания за простѣпките на ученицитѣ. Всички ученици се подвеждатъ подъ еднакъвъ знаменателъ. Човѣшкото достойнство, индивидуалностъ, дѣтска природа, честолюбие — всичко изчезва подъ гнета на училищнитѣ наредби.

Ако човѣкъ вземе протоколитѣ съ рѣшенията на учителскитѣ съвѣти у насъ, би съставилъ единъ училищенъ кодексъ, който често отрича всѣко възпитание и психологична мотивировка и има за главенъ принципъ „авторитета и послушността“, чието ржководно начало е дресировката, на дѣцата и чиято цѣлъ е убиването въ тѣхъ на всѣки стремежъ къмъ независимостъ, къмъ самостоятелно мислене и дѣйствиуване.

Единъ правилникъ ограничава хоризонта на възпитанието и отъ безкрайно просторенъ, какъвто трѣбва да бжде, го остава безъ небе и въздухъ.

Недостатѣцитѣ при обучението се допълнятъ съ още по-голѣми недостатѣци при оцѣнка успѣха на ученицитѣ, т. е. изпититѣ. Изпититѣ сж една необходимостъ, защото съ тѣхъ се констатира знаята на ученика, за да се ориентира учителятъ въ по-нататѣшната си работа. Още по-голѣмо е значението на изпита, когато ученика промѣня училището или когато свърши гимназията и влѣзе въ живота. Бѣлѣжкитѣ трѣбва да прѣдставятъ истинско огледало на цѣлокупния психо-физически развой на ученика, на неговитѣ придобити въ училището цѣнности. Съ изпититѣ се упражнява възпитателното въздѣйствие. Вѣрва се, че въ очакване на добра бѣлѣжка или прѣдъ страха отъ слаба такава, ученикътъ ще бжде по-прилеженъ и ще държи по-добро поведение. Безсѣмѣнно е, че такава, училищна практика не издържа критика, защото ученикътъ свиква да учи повечето за бѣлѣжка. Нормално ученикътъ има природна склоностъ къмъ наука, образование, разсждение и само едно методично обучение може да задоволи неговото научно любопитство, истинкътъ къмъ познания и творчество.

Мизия, год. I брой 7 и 8

Друга една причина, която внушава на учителя да гледа на изпититѣ като на цѣлъ, е и програмата. Тя прѣдставлява минимумъ отъ знания, които сж нуждни, за да се задоволятъ образователнитѣ стремежи на врѣмето. Съ измѣнение условията на живота, мѣнятъ се и образователнитѣ идеали, а това прѣдизвиква измѣнение и на програмата. И колкото програмата се попѣлва и усѣвършенствува, толкова повече се изпуска изпрѣдвидъ обекта на възпитанието — ученика — и тя отъ срѣдство става цѣлъ. За да се прѣмине опрѣдѣления материялъ въ прѣдвиденитѣ срокове, обучението се механизира и шаблонизира. Учениковата индивидуалностъ се задушва. Ученикътъ почва да търси извънъ училището материялъ, който го интересува, а прѣподаденитѣ уроци, като неизбежно зло, учи дотолкова, доколкото сж нуждни да получи благословената тройка. За него изпититѣ сж една формалностъ, единъ етапъ за да получи срѣдство за прѣпитаване.

За да иматъ изпититѣ право на сжществуване, трѣбва да отговарятъ на цѣлѣта на образованието. Педагогята ни учи, че възпитанието има за цѣлъ да развие всестранно физическитѣ и умственитѣ сили на възпитаника и го направи, съ огледъ къмъ дарбитѣ му, активенъ членъ на обществото, за постигане неговитѣ опрѣдѣлени отъ врѣмето идеали.

Можемъ ли отъ изпита да узнаемъ състоянието, степенѣта на развоя на отдѣлнитѣ тѣлесни и душевни качества на възпитаника, напр., физическата сила, здравето, състоянието на сѣтивата, нервната система, наблюдателността, паметѣта, въображението, мисловата способностъ, чувствата, волята и характера, работоспособността, издржливостѣта, постоянството, инициативата, изразната способностъ, устна, писмена, ржчна, дѣлова — корелациитѣ на отдѣлнитѣ способности, общата интелигентностъ и особенитѣ дарби и наклоности?

За никого не е тайна, че днешнитѣ изпити далечъ не сж отъ естество да отговарятъ на всички тия въпроси. Въ днешнитѣ изпити се вижда истинския ликъ на сжществуващата схоластична учебно-възпитателна практика — културата на словесната паметъ. Друго, на което трѣбва да отговарятъ изпититѣ, е опрѣдѣляне произхода на способността, а именно, кои отъ тѣхъ се коренятъ въ наслѣдени индивидуални заложби, кои се дължатъ на въздѣйствието на други фактори: сѣмейството, обществото, срѣдата и др. и кои на въздѣйствието на учителя. При изпита трѣбва да се опрѣдѣли, отъ що е обусловена учениковата психическа дѣйностъ. Какъвъ прѣдставенъ типъ е ученика, каква паметъ има и пр. Днешниятъ изпитъ не е въ състояние да разграничи влиянието на всички тия фактори върху създаването на дарбата, защото тѣ сж неуловими за интуицията.

Съ цифрени бѣлѣжки не може да се прѣцѣни интензивността и психическитѣ особености на ученика. Всѣко непосредствено измѣрване прѣдполага сжществуване на единица-мѣрка, каквато е метѣра, грама и пр. Такава мѣрка за психичнитѣ величини не сжществува. Наистина, при изпита става едно посрѣдно измѣрване, но то е твърдѣ произволно, защото не почива на никакви психологични данни. Никой не може ни прѣстави точно познанията за дадена училищна възраст и специалностъ, които трѣбва да се оцѣнятъ напр. съ 3 или 2. При това, критерия за отдѣлнитѣ способности, доколкото може да се говори за такива, не е единъ и сжщи. Бѣлѣжкитѣ, напр. по математика и фило-

софия биватъ по-долни отъ тия по техническитѣ прѣдмети. Най-сетнѣ грубиятъ субективизъмъ при оцѣнката се изразява въ личния критерий на учителя. Единъ учителъ пише по-високи бѣлѣжки, другъ — по-долни.

Най-типиченъ изразителъ балната система намира въ общата бѣлѣжка въ зрѣлостното свидѣтелство, отъ което не може да се извади никакво заключение за отдѣлнитѣ способности на ученика.

Отъ изложеното се вижда, че сегашната изпитна система трѣбва да се реформира, като се замѣни съ индивидуалнитѣ атестационни листове или лични книжки, въ които за всѣки ученикъ отдѣлно да се излагатъ свѣдения за всички негови наслѣдени и придобити тѣлесни и душевни качества въ тѣхния развой подъ влиянието на разнитѣ възпитателни фактори и специално на училището. Тия книжки трѣбва да обхващатъ: А) Биологичнитѣ и социологичнитѣ условия или фактори на възпитанието, а именно: 1) Индивидуални фактори — заложби, инстинкти и др. 2) Обществена срѣда — сѣмейство, другарска срѣда въ училището и навънъ, религиозни, политически и училищни въздѣйствия. 3) Природни фактори — особености на раждането, дѣтство, храна, облѣкло, жилище, условия за домашна работа, сънь, игри, почивка и др. Б) Тѣлесна и душевна изразна дѣйностъ, реагиране на възпитателнитѣ фактори, резултати на възпитанието.

Всички тия свѣдения напълно ще замѣстятъ бѣлѣжкитѣ отъ изпита. Тѣ сж: 1) Тѣлесни реакции — антропометрически свѣдения: дължина, тѣло, мускулна сила, размѣръ на главата, гърдитѣ и др. части. 2) Наблюдателностъ — състояние и функции на сѣтивата, вниманието и др. 3) Прѣработка на психичнитѣ съдържания — прѣдставни типове, паметъ, способности за абстрахиране, разсждаване, въображение, внушаемостъ, чувства, наклонности и воля. 4) Изразни способности — неволни движения, пѣргавина, реакционно врѣме, устенъ и писменъ говоръ и способностъ въ рисуване, моделиране и др. срѣжностъ, държане въ сѣмейството, въ класа, съ другаритѣ, характера, темперамента и др. 5) Реагиране при обучението по отдѣлнитѣ учебни прѣдмети и придобити по тѣхъ основни знания констатирани чрѣзъ извършване на една или нѣколко практически задачи.

Такава лична книжка ще бжде истински педагогически докладъ за ученика, какъто е болничниятъ листъ, въ който лѣкаря вписва редовно: състоянието на болния, развитие на болестъта, лѣкарствата, диетата и пр. Личната атестационна книжка ще служи на ученика като биографиченъ дневникъ, който послѣ ще се прѣвърне въ служебенъ листъ.

Подобна реформа не би се осществила изведнажъ, но може да се започне, като се замѣни цифрената оцѣнка съ словесна. Такава оцѣнка би имала слѣдното съдържание: ученикътъ проявява голѣма любознателностъ къмъ придобиване знания изъ география и ест. науки, притежава такива и умѣе да ги изказва устно. За събиране на такива факти има наблюдателностъ, но слабо умѣе да ги изразява писмено. Математиката мжчно разбира. Ученикътъ е подвиженъ, пѣргавъ и добъръ спортистъ. Такъвъ начинъ на оцѣнка ще спомогне и въ избора на бждащата му професия. Въ началото на изтеклата учебна година, при университета въ Чикаго е въведено изслѣждане интелигентността на кандидатитѣ при записването имъ, за да се види, дали иматъ нужд-

нитѣ качества за изучаване избраната специалностъ, безъ да се обръща внимание на свидѣтелствата имъ.

За да може да се осществи реформата, трѣбва да се знае, че отъ ученицитѣ се готвятъ активни личности, хора за работа въ живота. Въ такъвъ случай трудовото експериментално обучение трѣбва да се придружава отъ непрѣкъснато трудово експериментално изпитване.

Р. Е.

ПЛѢВЕНСКИЯТЪ ОКРЖГЪ

Статия трета

Плѣвенскиятъ окржгъ, сравнително, има добри условия и за индустрия. Вслѣдствие интензивното производство на зърнени храни, построени сж най-много фабрики за брашна. По-голѣмата частъ отъ тѣхъ се каратъ съ водна сила. Най-голѣма и модерно инсталирана фабрика за брашна въ окржга е тази при гара Червенъ-Брѣгъ. Тя изработва различни качества фини брашна.

На разни мѣста въ окржга има сжщо десетки фабрики, малки и голѣми, за произвеждане на цигли, тухли и керемиди, толкова необходими за разни строежи.

Въ Троянско и Тетевенско, дѣто има изобиленъ дървенъ материалъ, сж построени нѣколко дърводѣлски фабрики и работилници. Отъ тѣхъ най-уредени сж двѣ: въ Тетевенъ и въ Орѣшака. Тѣ изработватъ прѣвъзходна мебелъ.

Трѣбва да споменемъ и двѣтѣ голѣми циментови фабрики, едната на р. Витъ до Плѣвенъ и другата при глава Златна Панега. Поради усиления строежъ, тѣхното производство е увеличено.

Въ сгушения срѣдъ живописна балканска мѣстностъ градъ Троянъ гиздаво се издига голѣма текстилна фабрика съ всички необходими приспособления. Близо до Плѣвенъ, въ мѣстността „Кайлъка“ е издигната пѣкъ фабрика за памучни и ленени произведения.

Срѣшу сегашното лозарско училище въ гр. Плѣвенъ нѣкога е стърчела скромна барака — желѣзарска работилница, която сега прѣдставлява пространна фабрика съ сложна машинария. Тя изработва солидни желѣзни каси, които по качество конкуриратъ всички, изработвани на Балканския полуостровъ. Въ града има и други доста голѣми желѣзарски работилници, за поправка главно на земледѣлски машини и орждия, съ тенденция да се разширятъ въ фабрики. Подобни, но по-малки, работилници се намиратъ и въ нѣкои голѣми села.

Въ окржга е застѣпена така сжщо и кожарската индустрия съ множество работилници, отъ които само двѣ, едната въ Плѣвенъ и другата въ Ловечъ, сж по-голѣми и уредени.

Горнитѣ фабрики и работилници сж построени прѣди войнитѣ. Нови такива не се строятъ, а условия за развитието на индустрията има, понеже производството на окржга е голѣмо и разнообразно.

Прочее, какво е изобщо положението на индустрията въ Плѣвения окржгъ?

За по-ясна иллюстрация ще си послужи съ една кратка характеристика дадена, за индустрията въ България, понеже тя важи и за окржга.

„Нашата индустрия прѣживѣва тежка криза. Въпрѣки голѣмитѣ нужди на пазаря, производството, общо взето, е незадоволително, работната рѣжа — недостатѣчна, суровитѣ материали — сжщо, оборотния капиталъ — изчерпанъ“.

Ако е такава песимистична картината на индустрията у насъ и частно въ Плъвевския окръгъ, пита се: кои сж причинитѣ за това?

Тѣ сж нѣколко, но ние ще приведемъ само една отъ най-важнитѣ,

Споредъ годишния отчетъ за дѣйността на съюза на акционернитѣ дружества въ България, къмъ 1 януарий 1922 година у насъ е имало 487 акционерни дружества с 1,430,780,000 лева номиналенъ и 1,081,084,000 напълно внесенъ капиталъ. Отъ капитала на сществуващитѣ дружества само 444 милиона лева сж вложени въ индустрията, само 34.5 милиона лева — въ земледѣлието, 45.5 милиона лева въ мини и кариери, а тъкмо 900 милиона лева въ търговия, кредитна и размѣнна.

Какво показватъ тѣзи факти? Ясно е!

Двѣ трети отъ акционерния капиталъ е непроизводителенъ. Той купува отъ чужбина стоки, закупва въ България всички цѣнни и необходими произведения, монополизира продажбата и диктува цѣнитѣ на вътрѣшното тържище.

Двѣ трети отъ акционерния капиталъ е консумативенъ. Той бѣга отъ производителнитѣ прѣдприятия, индустрията и пр., и се втурва въ спекула, за да добие бърза, лесна, голѣма и безъ особенъ рискъ печалба. Той застава между производители и консуматори, „свободно“ ограбва и едниѣ и другитѣ, като единъ хитъръ, алченъ и безскруполенъ посрѣдникъ, въ името на „свободната търговия“, необезпокояванъ отъ никъдѣ, отъ никакви власти, насърдаванъ отъ всички заинтересовани.

Ето една отъ най-важнитѣ причини за оскудна индустрия.

Спиро Георгиевъ

ЗНАЧЕНИЕТО НА СКОТОБОЙНАТА

Плъвенъ — заобиколенъ отъ голѣми селски центрове съ развито скотовѣдство и земледѣлие, кръстосанъ съ много шосета, възелъ на желѣзници и близъкъ до Дунава — нѣма подобенъ на себе си въ Сѣверна България. Благодарение на това географическо положение, той има най-добрия пазаръ за едъръ и дребенъ добитъкъ, обаче пазаръ за съестни продукти отъ животински произходъ, като колбаси, кайзеръ пастърма, суджуци, луканки, консервирана сланина и пр., нѣма. Причината за това е липсата на модерна скотобойна, дѣто да се коли добитѣка и приготвяватъ месни консерви.

Всичко, каквото се произведе и добие въ околията: говеда отъ прочутата витска порода, свини, овни, агнета и др., се докарва въ града, където винаги намира добъръ и сигуренъ пазаръ, но оттукъ се изнася за вътрѣшността на царството, прѣдимно за София, или за чужбина, главно за Цариградъ, прѣзъ Варна и Бургасъ.

Отъ интезапскитѣ билети се вижда, че голѣмата частъ ($\frac{9}{10}$) на добитѣка за клане отива за Горна Орѣховица, Русе, Стара Загора и Троянъ за приготвяне на пастърма, суджуци, луканки, колбаси и пр., откъдето въ послѣдствие, като съестни произведения, се връща въ Плъвенъ за консумация.

Като се погледне въ дневника на градския ветеринаренъ лѣкаръ при скотобойната, ще се види, че изклания отъ циганитѣ на поляната прѣзъ миналата година само едъръ добитъкъ, приближава къмъ Мизия, год. 1 брой 7 и 8

почетната цифра 1000 глави. Пастърмата и суджуцитѣ се приготвяватъ по най-първобитенъ начинъ и при най-мръсна и отвратителна обстановка.

Тукъ му е мѣстото да кажа, че ако градъ Плъвенъ има една съвременна скотобойна, отговаряща на модернитѣ хигиенически и технически изисквания за запазване на месото, то всичкия соватски добитъкъ, който сега се отвежда другадъ за клане, ще се изкопча въ тукашната скотобойна. Съ това ще се спестятъ излишнитѣ двойни прѣвозни разходи, които безспорно увеличаватъ покупно-продажната цѣна на меснитѣ консерви. Полученитѣ въ града съестни продукти ще добиятъ и носятъ плѣвенски етикетъ. Мръснитѣ цигани ще бждатъ изтласкани и замѣстени отъ чисти и прѣдприемчиви българи. Всичкитѣ тѣзи обстоятелства ще спомогнатъ да се привлѣчатъ повече капиталъ, съ което ще се сложи основа на една добра, но занемарена, дори забравена търговия, наредъ съ която се развива кожарската индустрия. Не по-малко важно въ случая е и увеличението на доходното перо отъ общинския бюджетъ „кръвнината“, което отъ 100,000 лв. веднага ще скочи на единъ милионъ, защото не само соватския и пазаренъ добитъкъ ще се коли въ плѣвенската скотобойна, но тукъ, поради удобствата въ нея ще докарватъ есенно врѣме и дребния добитъкъ отъ съседнитѣ села, за правене на пастърма.

Заедно съ увеличението на общинскитѣ приходи ще се намалятъ болкитѣ и разстройствата на stomаситѣ на гражданитѣ, причинявани отъ злѣ приготвенитѣ консерви.

Надѣвамъ се, че бждещиятъ Плъвенски Общински Съвѣтъ ще вземе прѣдвидъ моитѣ бѣгли бѣлѣжки по този така важенъ въпросъ, и ще се занимае съ него по-надълго, защото той прѣдставлява еднакъвъ интересъ за всички плѣвенски граждани, безъ разлика на партийни убѣждения.

Дръ Хр. Спасовъ
Бившъ градски ветер. лѣкаръ

НАРОДНИЯТЪ ТЕАТЪРЪ ВЪ ПЛЪВЕНЪ

Прѣди единъ мѣсець поискахъ да пиша за очакваното гостуване на Народния театъръ въ Плъвенъ, но се отказахъ, защото си мислѣхъ, че не бихъ успѣлъ да изразя достатъчно добръ радостното прѣдвкуване на естетичната емоция, която очаквахъ да прѣживѣя, като гледамъ хубавата игра на нашитѣ първостепенни артисти. Съ удоволствие се лишавахъ отъ дребнитѣ вечерни разходи за да спестя 70—80 лева. Негърпеливъ като влюбенъ очаквахъ първи юлий, датата на която бѣ насрочено първото прѣдставление, и съ истинска болка посрѣщнахъ новината, че Народниятъ театъръ ще дойде четири дена по-късно.

Такова бѣ моето настроение прѣди.

Но сега, когато въ продължение на петъ дълги вечери прѣдъ очитѣ ми се изнизаха скучно една по една пиеситѣ: Стария Хайделбергъ, Хамлетъ, Сирано де Бержеракъ, Смъртъта на Дантона, Буря — пиеси, които на софийската сцена докарваха въ възторгъ и зрители и критика, сега азъ искамъ тихо да изразя моето огорчение и разочарование и беззлобно да се запитамъ, на какво се дължи тоя обратенъ на очакваното ми резултатъ.

Хубавитѣ пѣсни въ „Стария Хайделбергъ“ се пѣха така лошо, фигурантитѣ студенти, събрани набързо отъ обикалящитѣ около театра ученици,

бъха така несръчни, че просто ми домъгна. Обстановката въ кръжмата на чичо Рудеръ бѣ нехайно проста. Нѣколко дѣтски книжни байрачета, небръжноразхвърляни по една низка, грозна ограда — ето хубостта на Хайделбергъ, която трѣбваше да плѣни прѣстонослѣдника и да му вдѣхне внезапна обич къмъ студентския градъ. Прѣди нѣколко години, на една студентска вечеринка, това дѣйствие бѣ изнесено и по сценировка, и по изпълнение подобро, отколкото сега. Какви бѣха тѣзи ненавѣрмени реплики и тази небръжна игра? Сѣкашъ нѣкой насила заставяше да се деижатъ и говорятъ всичките артисти! О, мерси, ако тягостното настроение въ зрителя трѣбва да бѣде прѣдизвикано съ лоша игра, а не съ добро изнасяне на печалния край на пиесата.

Въ „Хамлетъ“ г-нъ Кирковъ ми се понрави. Да, той ми се понрави, защото игра Хамлетъ, живиятъ още шекспировъ герой, който дълго време ще възнува критикитѣ. А азъ се надѣвахъ, че Хамлетъ ще ми се понрави, защото Кирковъ ще го изнесе. Бѣхъ челъ нѣкъдѣ за Кирковата игра и очаквахъ да видя нѣщо разкошно, трогателно. Очаквахъ силнитѣ думи на този нерѣшителенъ и близъкъ до лудостта типъ да пронизватъ сърцето ми, задебеляло вече въ плѣвения безвкусенъ животъ. Уви! Сигурно г-нъ Кирковъ, като видѣ блѣдитѣ и изжжани кулиси на Плѣвения сцена, доби нерѣшителността на Хамлетъ и не на шега се е питалъ като него: „Да играя ли свѣстно или да не играя? — Ето дѣ е въпроса!“ Затова въпрѣки че прозираше неговата голѣма артистична способностъ, особено въ фона на другитѣ слаби роли, Кирковъ остави въ мене впечатление на неохотно изпълнение. За другитѣ бихъ казалъ само по двѣ думи: Кралтъ и Кралицата бѣха сносни; Офелия би била мила, ако не декламираше и изкуствено усложняваше ролята си; нейниятъ баща имаше само едно достоинство — дългата си брада; Хораций не си знаеше ролята; а Лаертъ игра почти задоволително, като имамъ прѣдвидъ артиста. Въобще за цѣлата пиеса можа да кажа само това, че никога тая велика шекспирова трагедия не се е движила така бавно и отежително прѣдъ очитѣ ми.

Сирано де Бержеракъ ни бѣ прѣдаденъ отъ г-нъ Сарафовъ сигурно не толкова милъ, колкото авторътъ Едмондъ Ростанъ е искалъ да прѣдстави тоя героиченъ типъ. При все това, само отъ тази роля съмъ доволенъ. Това се дължи толкова на г-нъ Сарафовъ, колкото и на факта, че азъ за пръвъ пѣтъ виждамъ на нашата сцена единъ герой, така отдалеченъ отъ нашата егоистична дѣйствителностъ, така уменъ и самопожертвувателенъ. Роксана игра добро, но личеше, че може да играе още подобро.

Самата пиеса „Смъртта на Дантона“ не ми хареса. Не си спомнямъ добро историята, но въ мене е останало грандиозно впечатление за фигурата на този най-великъ французки държавникъ отъ революцията. Не съмъ си никога прѣдставлявалъ, че Дантонъ, който каза въ законодателното събрание, подъ звука на топовнитѣ гърмежи на неприятелитѣ на Франция „Смѣлость, още смѣлость, винаги смѣлость!“ че този сжщия Дантонъ може да ни бѣде прѣдставенъ като една кукла, която се валя безволно и лѣниво въ скутоветѣ на жени, за да крещи на сѣнь „Септемврий“, и да декламира хубави и енергични фрази едва слѣдъ своето арестуване. Прибавете при това и необяснимата апатия, която всички влагаха въ изпълнението, глупа-

витѣ възклицания на скърпената отъ „любители“ тѣпла, която ржкоплѣскаше като курдисана, и вие ще си обясните защо излѣзохъ отъ тая пиеса съ настроение, сѣкашъ гильотината отъ послѣдната сцена бѣ отрѣзала най-напрѣлъ възторга ми отъ Народния театъръ. Г-жа Будевска — дали такава бѣ ролята и — игра (може би тѣй ми се е сторило) много по-слабо, отколкото съмъ свикналъ да я виждамъ другъ пѣтъ.

„Буря“ бѣ изнесена на плѣвения сцена незадоволително, за да не кажа — лошо. Една провинциална трупа не би играла по-злѣ. Нищо отъ тая проста, близка до дѣйствителността руска пиеса не остана дълбоко въ сърцето ми.

Питамъ се:

Дали въ Народния театъръ въ София само сценичните ефекти прѣдаватъ цѣна на прѣдставенитѣ пиеси, а не артиститѣ съ своитѣ прѣживѣвания?

Не трѣбваше ли тия, които много добро знаеха, че не сж на софийската, а на плѣвения сцена, да играятъ още по-свѣстно и по-напрѣгнато, отколкото въ столицата, та да прѣдадатъ съ старателната си игра това, което провинциалната бѣдна сценична мобилировка прави да се губи?

Или и Народниятъ театъръ, Боже мой, е заприличалъ на ония прѣлетни трупи, които така често захванаха да кацатъ въ Плѣвения и на които първа и послѣдна цѣль е да прѣдизвикатъ ржкоплѣскания и да счелятъ пари, а не да ни дадатъ поука и наслада?

Колко сж страшни тия мои мисли!

Но, дано всичкото ми недоволство се дължи на лошото ми настроение, на непоносимата топлина въ салона, най-сетнѣ на прѣголемъ вискателностъ. Дано повече отъ зрителитѣ сж излѣзли съ доволство отъ спектаклитѣ.

Обаче, не зная защо, нѣщо все ми шепне: „Народниятъ театъръ не даде на Плѣвения това, което единъ Народенъ театъръ може и трѣбваше да даде“.

Любителъ

СМЪРТТА НА ДЕНЯ

Душата ми е пуста, като паркъ е тя въ който дѣждъ вали. Плачушитѣ върби още по-тъжно висятъ, зелената още по-живо вика. — Далече минаватъ сѣнки незаблѣзани въ безнадеждие.

Душата ми плачи. Въ парка дѣждъ вали. Родениятъ день безумно копнѣлъ по свѣтлината на слънцето умира въ скута на нощта.

Душата ми е на кръстопѣтъ. Изнемогнала е вече: по пѣстритѣ радости на живота стене и ридаи. Вечерний сумракъ и опустѣлитѣ пейки я само разбиратъ. А като тъмничаръ неумолимий трудъ ме приканва и вели да си отида.

Още единъ пѣтъ изхождамъ алеитѣ и съ болни крачки си трѣгвамъ. На улицитѣ сводници лѣжи, отъ домоветѣ на позора и блудта ни прѣсрѣщатъ. Да я послушамъ ли и се опия съ отровата на напоения отъ безсрамието въздухъ?...

Душата ми стене. Въ парка дѣждъ рѣми. Родениятъ день копнѣлъ по свѣтлината на слънцето умира въ скута на нощта.

Прага, 1921.

Немилнедрагъ

Мизия, год. I брой 7 и 8

ВОДОСНАБДЯВАНЕТО НА ГР. ПЛЪВЕНЪ

„При такава първобитност на схващане водитъ за пиене и при очевидната имъ непоправима нехигиеничност, не е възможно абсолютно никаква поправка и, слѣдователно, не може да има никаква гаранция, че водитъ не ще бждатъ замърсени въ всѣки моментъ“.

(Изъ рапорта на плъвенския градски лѣкаръ за хигиеническото състояние на града прѣзъ 1910 год.).

И днесъ, дванадесетъ години слѣдъ цитираното, градътъ ни стои прѣдъ сжщата грозна перспектива. Нѣма мѣсто, нито има смисълъ да се пояснява, убѣждава и агитира. Просвѣтата и културата сж засегнали всички слоеве на плъвенското гражданство, за да мога съ право да смѣтамъ, че нуждата, ползата, необходимостта отъ добра, гарантирана здравословно чиста вода, е напълно съзната. Ще пристѣпя направо къмъ изложението на въпроситъ: какво е днешното състояние на водоснабдяването на града; кои и какви сж източниците, отъ които града е водоснабденъ; отъ гдѣ, на прѣвъ погледъ, изглежда че ще се водоснабди града и какво е сторено до сега въ това отношение.

Не се самооблачавамъ да мисля, че засегнатитъ въпроси съмъ разгледалъ изчерпателно. Искамъ да дамъ само поводъ за сериозно, основно проучване водоснабдяването на града и да прѣдставя на осмотрението на бждещия Плѣвенски Общински Съвѣтъ, да подтикне тая инициатива и самъ да стори всичко зависящо отъ него, за да бжде успокоена обществената съвѣсть. Днесъ, когато надъ главитъ ни виси дамоклиевиятъ мечъ и сме изложени въ единъ неочакванъ моментъ, наедно съ уталожващата жаждага глътка вода, да погълнемъ и отровата на заразата; когато отъ срѣдствата на гражданина единъ значителенъ процентъ се прибира въ общинската каса за „водно право“ и това приходно перо въ общинския ни бюджетъ е едва ли не най-голѣмото; когато градътъ ни расте по население съ усиленъ темпъ — благодарение на географическото си положение; когато се замисля за редъ добри мѣроприятия: построяване на халта, инсталиране на електрическо освѣтление и др.; то крайно врѣме е да се говори сериозно за едно модерно и пълно водоснабдяване на града и за канализирането му. Това сж, наистина, два въпроси, чието разрѣшение би трѣбвало да върви успоредно; най-малкото, поне когато се пристѣпи къмъ изготвяне на окончателния проектъ за водоснабдяването, би трѣбвало да се има прѣдъ видъ и бждащата канализация. Колкото и желателно да е двѣтъ асеначни прѣдприятия — водоснабдяването и канализирането — да не се раздѣлятъ нито по замисълъ, нито по врѣме, все пакъ при наложителната нужда да се пристѣпи къмъ дѣло, безъ да имаме възможностъ да изпълнимъ съвмѣстно двѣтъ нѣща, може водоснабдяването да прѣдшества канализацията.

ДНЕШНОТО ВОДОСНАБДЯВАНЕ НА ГРАДА

Въ слѣдната таблица сж посочени източниците, отъ които градътъ днесъ се водоснабдява; количеството на водата, която извира отъ тѣхъ въ една секунда (дебитъ); височината, на която извора е разположенъ въ сравнение съ височинното разположение на града; приблизителната дължина на водопроводитъ (главниятъ водопроводъ и разпрѣдѣлителната мрѣжа) и броя на чешмитъ.

Мизия, год. 1 брой 7 и 8

№	Източникъ	Дебитъ л./сек.	Сравнителна височина	Водопроводни метри	Чешми
1	Сарая	7.5	Казарменния дворъ. Низката частъ на града	5,000	31
2	Гривица	7.0	Срѣдната височина отъ източната половина на града	11,800	40
3	Мъртва-долина	3.5	Срѣдната височина на града	3,100	8
4	Хаджи-Гидикъ	2.0	Най-високата западна частъ на града	2,800	5
5	Балаклия	3.5	Край рѣката; най-низката частъ на града	—	1
6	Чучура	1.1	„	—	1
Всичко		24.6		22,700	86

Даннитъ сж отъ 1920 год. и оттогава, може да се смѣта, че нищо, или почти нищо, не се е измѣнило, ако не се взематъ подъ внимание 3—4 новопостроени чешми, нѣкои отъ които сж безъ вода.

Отъ всичкитъ 6 извори имаме 24.6 л./сек дебитъ, което прави 2,125,440 литри вода за 24 часа.

Привеждането и каптирането на тѣзи води е „първобитно, крайно нехигиенично и прѣдставлява сериозна опасностъ за населението“. (Отъ поменатия рапортъ).

Изворотъ „Сарая“ се намира въ ю. и. край на казарменния дворъ. Водата извира отъ една пукнатина въ скалистото дѣно на единъ осможгъленъ резервоаръ, дълбокъ около 3½ м. Стѣнитъ на резервоара сж дебели два метра и се пълни съ вода почти до горния си край, отдѣто водата се отвежда, съ помощта на обикновенни грънчарски кюнци, до 31 чешми изъ низкитъ части на града. Надъ резервоара е тухлена сграда съ шестъ прозорчета и керемиденъ покривъ. Водната повърхнина е открита и манипулирането при разпрѣдѣлението на водата, както и изпразването на резервоара ставатъ по недопустимъ начинъ. Майсторътъ-чешмеджия бърка съ рѣка въ водата и съ разни камъчета и керемидки регулира изтичащата вода. Изпразването пѣкъ на цѣлия резервоаръ става чрѣзъ единъ каналъ, отъ дѣното на резервоара до рѣката. Тоя каналъ е затуленъ съ единъ дървенъ пжнъ, като съ тапа. За отпушването на тоя отворъ си служатъ съ дългъ желѣзенъ лостъ, съ който блѣска въ външната страна. Така бѣше въ 1913 година и невѣрвамъ да е измѣнено нѣщо оттогава. Неудобството при отварянето е ясно. Затова и до отпушване на канала и измиване на цѣлия резервоаръ се прибѣгва съвсѣмъ рѣдко: когато падне въ трѣ нѣкоя мишка или нѣщо подобно, и то, разбира се, ако нѣкой забѣлѣжи това. А че може вътрѣ да гние незабѣлѣзано нѣкой организъмъ и че по дѣното на резервоара пълзатъ безброй гадинки — това никого не смушавало.

Въ тѣсна връзка съ Сарая е водата на извора „Балаклия“. Когато резервоара на Сарая се изпразни за да се прочисти, Балаклия намалява или съвършено прѣсхва. На края на южната частъ на града е извора „Чучура“. Водата на този изворъ е изслѣдвана бактериологически и химически и това, което е намѣрено за него, може да се каже и за Балаклия, и за Сарая. Ето заключението отъ тоя анализъ:

Сдържа срѣдно около 80 микроба въ 1 куб. см., отъ които 20 лаквифициратъ желатина. Въ тази вода се откриватъ бацили съ характеръ на Coli ba-

ciles, въ размѣръ 100 въ литѣра. Съ посевката се инжектира въ перитониума на морско свинче, което слѣдъ 5 часа умире. Отъ аутопсията се оказа че е добило остъръ перитонитъ и перикардитъ. Химическата анализа показва, че тази вода съдържа значително сулфати и хлориди, което значи, че тя е изложена на замърсяване отъ нечистотии отъ човѣшки и животински произходъ.

Такава е водата, която ни се дава отъ 31 чешми въ града, плусъ Балаклия и Чучура, и то въ самитѣ извори.

Сравнително малко по-добра е водата, която е каптирана по долината на Гривишката бара; обаче водата отъ Мъртвата долина се оказа значително замърсена. Тя съдържа 125 микроби на 1 куб. см., отъ които 15 лаквифициратъ желатина, 100 на 1 литъръ съ характера на Coli baciles; съдържа значително сулфати, хлориди и органически материи и е по-твърда отъ водата на гривишкитѣ извори.

Всички води сж каптирани по най-примитивенъ начинъ — или съ обикновенни дренажни гиризчета или съ „одаи“ на самото мѣсто на изворчето. Мѣстата, дѣто водитѣ сж каптирани, нито сж надлежно запазени, нито е направено що да е, за да бждатъ изолирани външнитѣ води и се прѣдотврати замърсяването на уловената подпочвена вода. Една къртица или друго ровящо животно може лесно да стане причина да бжде отравяна голѣма частъ отъ населението на града съ нечистотии и зараза. Много „маслаци“ (ревизионни шахти) сж построени и затворени така, че лесно става замърсяването при дъждовно врѣме. Почти всички водопроводни трѣби сж обикновенни грънчарски кюнци, а само една незначителна частъ сж каменинови трѣби отъ типа на фабрика „Изида“. Водопроводитѣ минаватъ на много мѣста само на 60—70 см. подъ терена. Тѣзи водопроводи не само че губятъ значителна частъ отъ водата, която носятъ, но дифузиратъ нечистотиитѣ, съ които сж въ съприкосновение. Не е трудно да се разбере, какво значи това за единъ градъ безъ канализация, дѣто нужнитѣ сж незидани трапове, дѣто помиитѣ и всевъзможнитѣ нечистотии отъ 28-хилядното население се всмукватъ въ земята. Чрѣзъ водата, която приемъ, ние поглѣщаме извѣнъ мръсотии, които тя носи още отъ извора си, още много повече всмукани прѣзъ прѣстенитѣ трѣби, даже и здрави да сж тѣ.

Кѣмъ всички горѣказани недостатѣци на водопроводната мрѣжа трѣбва да се прибави и това, че тя е крайно неикономична. Докато прѣди войната за поддрѣжка на единъ линеенъ метъръ металически водопроводъ сж били нужни отъ 3 до 6 стотинки, за поддрѣжката на плѣвенския прѣстенъ-водопроводъ се е похарчило въ 1915 година по 28 стотинки за линеенъ метъръ, т. е. отъ 4 до 7 пѣти по-скѣпо. При всичкитѣ неблагоприятни за сега условия за вписане на металически трѣби въ България, тѣзи струватъ само 5 пѣти по-скѣпо отъ камениновитѣ.

Значи, металическитѣ, освѣнъ всичкитѣ хигиенически прѣвѣзходства, макаръ да сж петъ пѣти по-скѣпи, се издържатъ 7 пѣти по-евтино отъ прѣстенитѣ трѣби. Кѣмъ това ще прибавимъ, че прѣстения водопроводъ става още съ 30% по-скѣпъ, по простата причина, че губи една трета отъ водата, която е прѣдназначенъ да води. Така, плѣвенскиятъ водопроводъ за 24 часа губи на всѣки километъръ по 28900 литри, или за цѣлата дължина на водопровода (22.7 км.) — 656,000 литри, при общъ дебитъ на изворитѣ отъ 2,125,440 литри.

И въ количествено отношение водата, която днесъ се дава на града е недостатѣчна за нуждитѣ му. За поливане на улици, за гасене на пожаръ, за индустриални цѣли и др. подобни и дума не може да става. Едва се задоволяватъ най-належащитѣ нужди за вода на гражданитѣ. Особено затруднително е прѣнасянето на водата, която за нѣкои жилища отстои на 400—500 метра. Намѣста населението вече се е зигрижило само да си помогне. Такѣвъ е случая съ квартала въ горни Плѣвенъ, въ лѣво отъ шосето за Радишево. Жителитѣ на тоя кварталъ, понеже сж принудени да слизатъ за вода много далече, нагърбили сж се сами да си построятъ чешма, като докаратъ вода отъ 3 километра далечъ. Въпрѣки готовността и пожертвувателността си, тѣ едва ли ще успѣятъ да постигнатъ своята цѣль безъ помощта на общината.

Несистемно и първобитно е направено всичко до сега по водоснабдяването. Сѣщо така първобитно сж се затруднили да хванатъ и днесъ водата отъ „Джевизли Чукуру“ (Пашовия геранъ), за нуждитѣ на поменатия кварталъ отъ Горни Плѣвенъ.

Такива полумѣрки не допринасятъ нито една малка частица отъ онова благо, което се добива отъ едно системно, модерно водоснабдяване. Достатѣчно е само да се погледне на факта, че 70% отъ сигналата до чешмитѣ въ града вода изтича напразно, когато тя при едно модерно водоснабдяване би служила за порѣсване на улицитѣ и измиване на тротоаритѣ. А какво би значело това за прашния и каленъ Плѣвенъ, всѣки гражданинъ и гостъ на града ни може добръ да разбере. Сегашнитѣ чешми не играятъ абсолютно никаква роля при гасене на пожаръ, а това говори много за сигурността и благосѣстоянието на гражданина.

Би могло да се направи една краснорѣчива смѣтка, какво струва днешното водоснабдяване на самото население. Така, ако се смѣтне приблизително, но правдоподобно, по 5 литри вода на човѣкъ на день (за пиене, миене, пране и пр.) то за 28,000 жители ще е нужно 140,000 литри вода на день. Понеже тая вода се прѣнася на рѣцѣ срѣдно по 15 литри на единъ пѣтъ, ще се прѣнесе за $140,000 : 15 = 9,333$ пѣти. Като се прѣдполага че едно отиване до чешмата, чакане редъ и наливане изисква най-малко 15 минути, значи изразходватъ се 2,333 часа, което се равнява на 291 надници отъ по 8 часа. Турнете по 40 лева на надница и ще намѣрите, че за едно денонощие се пилѣе единъ капиталъ отъ 11,640 лева или годишно 4,248,600 лв.!

Съ много примѣри бихъ могълъ да потвърдя, колко по-скѣпо струватъ днешнитѣ лоши водопроводи и мога съ данни да докажа, че едно модерно водоснабдяване би било много по-евтино отъ днешното, наслѣдено още отъ турцитѣ. Като се взематъ прѣдвидъ удобствата, които едно дѣйствително водоснабдяване би дало и благотворното влияние, което то би оказало върху хигиеническото състояние на града, то може смѣло да се твърди, че модерното ще бжде въ сѣщностъ по-евтино. Допринесенитѣ отъ него блага само за 10 години биха амортизирали единъ капиталъ отъ 40 милиона лева, ако се държи смѣтка само за икономии, които биха направили гражданитѣ по прѣнасянето на водата, които икономии, видѣхме, че ще бждатъ минимумъ 4,248,600 лева годишно.

(Слѣдва).

Инженеръ: К И М П е

Мизия, год. I брой 7 и 8

ЛЕДЕНИЦАТА *)

Събрахме се прѣдъ паметника на Хр. Ботевъ. Врѣмето бѣше мрачно. По високитѣ каменисти чуки на Балкана пѣплѣха мъгли. Точно въ 5 часа се оплжихме. Врачанци, които всѣка година устройватъ голѣми излети до лобното мѣсто на най-великия български революционеръ, сж навикнали, може би, да гледатъ, какъ голѣми групи потеглятъ за планината. Но азъ за прѣвъ пѣтъ виждахъ събрани повече отъ 200 души, туристи и тѣхни гости, които, въпрѣки несигурното врѣме, безстрашно и весело напущаха града, за да отдѣхнатъ спокойно въ красивата природа и да се насладятъ отъ нейнитѣ хубости; за прѣвъ пѣтъ виждахъ събрани млади хора отъ София, Плѣвенъ и Враца, въ името на една обща, възвишена идея — туризма — съ пѣсни на уста, забравили за мигъ грозотата и скуката на тежкитѣ години, които прѣживѣваме; за прѣвъ пѣтъ слѣдъ безумната война виждахъ, че има още жизнерадостни и общаващи сили, които не сж грохнали подъ тежката оловена и мрачна покривка на нашата печална дѣйствителностъ и, напѣтвани отъ ясни гласъ на непокареното и естествено чувство — любовта къмъ майката земя — бѣгатъ въ храститѣ, всрѣдъ скалитѣ, въ пещеритѣ, за да сподѣлятъ съ тѣзи свои нѣми приятели лютата болка, причинявана отъ всеобщата апатия и алчностъ; за прѣвъ пѣтъ виждахъ всичко това и моето охладнѣло вече сърдце изведнажъ почувствува нѣкогашнитѣ младежки трепети и захвана чевръсто да бие въ изпълненитѣ ми съ въздишки гърди.

Веднага слѣдъ като напуснахме града Враца и прѣминахме вълнообразната поляна надъ казармата, трѣгнахме по стрѣмна, камениста пѣтека. Погледътъ ни нагорѣ се зазираше отъ низки шумаци, но долу можехме свободно да се любиме на разстѣлатата се равнина. Облацитѣ на изтокъ се червенѣха, сѣкашъ прѣдчувствуваха, че слънцето не ще ги пощади и ще ги пропилѣе съ огненитѣ си лѣчи, за да може да помилва дългата весела върволица, която бѣбриво пѣплѣше по стрѣмнината. Сегизтогизъ се спирахме да си откъснемъ по нѣкоя ягода или да си разквасимъ устата съ една глѣтка вода. Доста трудно и изморително бѣ нашето пѣтуване нагорѣ, но щомъ стигнахме върха и прѣдъ насъ се откри цѣвтиста падина, ние забравихме умората и трѣгнахме още по-бѣрзо. Момичетата берѣха цвѣта. Провикванията на другаритѣ, които бѣха въ началото на колоната едва достигаха до насъ, останалитѣ най-отдирѣ.

Слѣдъ повече отъ два часа умѣренъ ходъ стигнахме широка, хлѣтна поляна, въ дѣното на която се намираше входа на „Леденицата“. На нѣколко мѣста бѣха наклали огньове. Изпотенитѣ насѣдаха отнаоколо, сушеха се и почиваха. Нѣкои закусваха. Други, по млади, види се не бѣха още почувствували умора изъ каменистия пѣтъ, играеха на футболъ. Толката, злѣ оплашена отъ капризнитѣ муцунки на подкованитѣ туристически обувки, падаше отъ една компания въ друга и внасяше между излетницитѣ още по-голѣмо оживление.

Небето ставаше все по-ясно и по-ясно и найсетнѣ се показаха тукъ-тамъ свѣтлосини петна, които

прокудиха и послѣднитѣ опасения отъ дѣждъ. Облацитѣ бѣгаха единъ по единъ, като че искаха да ни кажатъ: „Ние не сме ви вече нуждни, излетници. Пазихме ви сѣнка изъ стрѣмнината, а сега нека и слънцето ви се порадва“.

— Сбогомъ облаци. Ние ви благодаримъ.

*

Входътъ на пещерата наподобява свода на малкъ тунелъ, доста правилно издѣланъ, високъ около два метра и половина. Ние се бѣхме изправили прѣдъ него и чакахме съ нетѣрпѣние да излѣзе първата група. Спускахме се на групи по 40 — 50 души, защото ако влѣзехме всички заедно, би било нужно доста дълго врѣме, докато се пронижемъ единъ по единъ прѣзъ тѣснитѣ пещерни проходи, а отъ продължително чакане вжтрѣ въроятнo бихме се простудили. Не далечъ отъ главния входъ, въ храститѣ, казаха, че имало другъ отворъ, по-тѣсенъ, доста стрѣменъ, хлѣзгавъ и неудобенъ за слизане. Да се спусна прѣзъ него не се рѣшихъ.

За да не скучае, подхвърляхме си закачки и си разправяхме анекдоти. Мнозина бѣха обѣрнали наопако палтата си, за да не ги изцапатъ. Хастарътъ на джобовѣтѣ висѣше отстрани и ни разсмиваше. Тая дребулия ми спомни за дѣтскитѣ години, когато обрѣщахъ наопако кожуха на баба си и скрилъ се подъ леглото ревѣхъ като мечка за да изплаши родителитѣ си и по-малкото си братче. Неволно тѣзи спомени отъ младинитѣ ме отнесоха въ приказнитѣ царства на моето дѣтство, когато искрено вѣрвахъ въ духове, въ русалки и самодиви, въ таласѣми и змееве. За минутка ми се стори, че ние всички, които чакахме прѣдъ входа на пещерата, никога не ще излѣземъ вече и — странно, но вѣрно — студени трѣпки полазиха по цѣлото ми тѣло. Мислѣхъ си, че ние всички ще останемъ вжтрѣ и нѣкога, слѣдъ хиляди години, когато другъ хора влѣзатъ тукъ, ще намѣрятъ нашиѣ кости разхвърлени. Тогава тѣ едва ли биха познали по нашиѣ беззѣби и изпочупени черепа, колко сме били весели и нетѣрпѣливи прѣди влизането.

Чудно, защо ме обземаха такива страшни мисли! Младото дѣвойче, което така наивно разпитваше за пещерята единъ другаръ туристъ и весело се смѣеше на неговитѣ шегаджийски отговори, бѣ много жизнерадостно, за да ми навѣе мисли за смъртъ. Слънчевиятъ лѣжъ, който се бѣ пронизалъ прѣзъ облацитѣ и обливаше съ злато полянката, върху която бѣха насѣдали другитѣ излетници, бѣ много свѣтълъ, за да ми вдѣхне мрачни настроения. Сигурно идещиятъ отъ пещерята хладъ, ми спомняше за гробъ или пѣкъ нѣкоя капка кръвъ, останала въ тѣлото ми отъ моитѣ пещерни прадѣди ме караше да тѣгувамъ за тѣхъ. Кой знае! Но, чинѣше ми се, че не Леденицата, а животътъ бѣ зиналъ срѣщу насъ и ние съ радостъ очаквахме момента за да се пѣхнемъ въ неговия леденъ и мраченъ трѣбухъ, безъ да обрѣщаме внимание на хубавия юлски день, който напраздно ни мамѣше съ своята зелена усмивка да останемъ въ прѣгрѣдкитѣ на цѣтистата поляна.

— Сторетѣ пѣтъ да излѣзатъ!

Всички се раздвижихме. Единъ по единъ излизаха другаритѣ отъ първата група. Лицата имъ бѣха малко блѣди. Ние пипахме студениѣтѣ имъ дрехи. Нѣкои носѣха въ рѣцѣтѣ си ледъ — истински ледъ прѣзъ юлий! Бррр! Нима е толкова студено вжтрѣ?

*) Красива пещера въ Врачанския балканъ, отстояща на 7 км. западно отъ града. Врачанскиятъ клонъ на Б.Т.Д. устрой на 2 юлий т. г. друженъ излетъ — срѣща до Леденицата. Възѣха участие повече отъ 200 души — туристи и гости отъ София, Плѣвенъ и Враца.

Застаналият на челото на групата другарь запита има ли още нѣкой да излиза и, като не получи никакъв отговоръ, каза:

— Тръгвайте! Внимавайте по стѣлбата!

Направихме нѣколко крачки само и се намѣрихме прѣдъ една дѣлбочина. По стрѣмна дървена стѣлба, висока около десетъ метра, се спуснахме долу въ едно широко прѣдверие, наслаио съ тънѣкъ пластъ глинена отайка. Отдѣсно горѣ свѣтулкаше дупката на другия изходъ. Добрѣ че не слѣзохъ отъ тамъ. Хубаво пѣрзалане щѣше да бже по тая мокра червенопрѣстица!

Нѣкой свѣтна и азъ забѣлѣзахъ, че цѣлия сводъ на прѣдверието бѣ обсипанъ съ дребни сталактити. Опжтихъ се налѣво и се подхлѣзнахъ. Подъ краката ми имаше ледена плоча. Странно изглеждаха въ полумрака голѣмитѣ ледени пирамиди.

— Не тамъ! — извика нѣкой и ме потегли.

— О, Георге, ти ли си? Какво правишъ тукъ?

— Да, тукъ съмъ на постъ, засмѣ се той; използвамъ природнитѣ богатства.

— Какво?

— Студя дамаджаната въ леда. Върви въ дѣсно. До виждане.

Казаха ми, че пжтя, който искахъ да хвана въ лѣво, прѣзъ ледовеѣтѣ, ставалъ близко стрѣменъ и се раздѣлялъ на три ржави. Отъ тукъ се изтичала всичката вода на Леденишкия валогъ, за което свидѣтелствуватъ остатъци отъ клоне, трѣви и дребни камъни, довлечени отъ пороищата.

Тръгнахъ на югъ, кждѣто отиваха и другитѣ. Голѣмото прѣдверие се свърши и започна тѣсенъ проходъ.

— Навеждайте се добрѣ, каза нѣкой.

— Какво навеждане! — отговори единъ доста дебелъ мжжъ, който правѣше усилия да се промъкне. — Кажете по добрѣ да пѣлзимъ като змии.

Пещерата стана наново широка. Намѣрихме се подъ единъ сфериченъ сводъ, нареченъ „Малкия храмъ“. Ослѣпителната свѣтлина на магнезия разкри прѣдъ очитѣ ни бѣла варовита купола, обсипана съ дребни сталактити, които хвърляха по тавана игриви сѣнки и сѣкашъ ни думаша: „Не ни чупете! Макаръ че сме така дребни, дълги години трѣбваше да се изминатъ, докато се образуваме“.

Отъ Малкия храмъ се промъкнахме пакъ прѣзъ една тѣснина и се намѣрихме въ една обширна елипсовидна зала, по широка, отколкото дълга и висока, може би, повече отъ 15 метра. Тя бѣ окрасена съ такива чудновати и красиви сталактитови образувания, че не безъ право я наричатъ „Голѣмия храмъ“. Наистина, само храмъ може да се нарече тоя грамаденъ, естественъ сводъ, широкъ около 30 и дълъгъ около 25 метра, декориранъ най-артистично съ голѣми и малки сталактити. Много отъ тѣхъ сж се слѣли едни съ други и се спущатъ като завѣси; други висятъ като осамотени голѣми конуси, подобни на жбитѣ на зиналъ звѣръ. Тукъ-тамъ сталагмити се издигатъ катоobeliski, или сж стѣпили като грамадни слонови крака. На югъ нѣколко сталактити стигатъ чакъ до долу и образуватъ съ стройнитѣ си колони единъ естественъ олтарь, до който изкачването става посрѣдствомъ малка дървена стѣлбича. Подъ нея, и по нея пѣлѣха туристи съ фенери и свѣщи въ ржѣтѣ. Като гледахъ всичко това, безъ да искамъ, се прѣнесохъ въ тъмнитѣ лабиринти, изъ които Виргилий развеждаше Данте, а душиѣ отнаоколу се движеха безспирно изъ мрачината.

Червенъ бенгалски огънь обagri хора и скали. Празнична, трепетна свѣтлина обля всичко съ легендарна хубость. Напразно геологията и науката за ерозията ме бѣха учили, какъ се образуватъ подобни пещери — азъ не вѣрвахъ. Това бѣше истински храмъ, изваянъ отъ вѣщъ подземенъ архитектъ и ние всички смаяни мѣлчехме и гледахме необикновенитѣ пещерни хубости.

Изведнажъ чухъ глухъ шумъ, сѣкашъ шумъ отъ крилата на голѣма птица. Пушекътъ отъ бенгалския огънь се събра и взе форма на демонъ съ дълги крилѣ и опашка. Той хвърляше бързо и яростно надъ насъ и кърваво освѣтенъ се усмихваше, размахваше крилѣ, отъ които падаха студени капки върху смутенитѣ ни лица. Бързо демонътъ поставяше голѣми сталактити по свода и дѣлбаеше варовитата скала. Най-сетнѣ той седна срѣдъ стройнитѣ колони на олтаря, които самъ си бѣ издигналъ, показва страшнитѣ си конусовидни жби отъ правилни сталактити и прѣзрително се провикна:

„Ей, вие, малки човѣчета, които сте дошли да смущавате моитѣ тъмни покои, за да пишете въ вашитѣ дебели книги, какво сте видѣли и за да се самоизмамвате, че сте открили всичко. Вижете! Азъ направихъ това. Моето име е Врѣме, моитѣ крила сж Вѣчностъ. Азъ не взехъ за моделъ нито нѣжната Венера, нито мускулестия Херкулесъ, защото тѣхната плѣтъ трае за мене само една секунда. Само камъкътъ има за мене цѣна. И камъкътъ, който е въ васъ е мой — вашитѣ кости сж мои. Азъ познавахъ вашитѣ дѣди и баби. Тѣ бѣха цѣли покрити съ косми и по-силни отъ васъ. Виждалъ съмъ ги не веднажъ да се борятъ съ пещерната мечка. Тукъ тѣ живѣха въ мракъ, но виждаха и чувствуваха ясно отъ васъ, които живѣте на свѣтлината, а все пакъ се блѣскате като слѣпци о стѣнитѣ на живота. Врѣме е моето име, а моитѣ крила сж Вѣчността. Азъ изваяхъ тоя храмъ подъ земята, азъ направихъ и гранитнитѣ паметници надъ земята, които цѣлуватъ облацитѣ. Азъ събрахъ коститѣ на единствения герой между васъ, събрахъ ги отъ отсрѣщния хълмъ, дѣто куршума го прониза и скрихъ непокорния му духъ въ тая пещера, кждѣто скривамъ всички, които сж творили съ камъкъ нѣщо за Вѣчността. А вие, жалки човѣчета, вие му направихте едно малко паметниче тамъ долу въ града, а свѣтлия му духъ пропждихте отъ тъмнитѣ на вашитѣ души, които той щѣше да освѣтлява по-добрѣ, отколкото вие освѣтлявате съ димящия си бенгалски огънь живѣлището на вашитѣ праотци“.

Изчезна пурпурната свѣтлина и демонътъ се изгуби нѣкждѣ. Ние се раздвижихме и захванахме да бѣбремъ, като че можехме да изкажемъ съ думи това, което бѣхме видѣли и почувствуваха. Бавно и прѣдпазливо трѣгнахме къмъ югозападния край на „Голѣмия храмъ“, минахме край колонитѣ, изкачихме се по дървената стѣлбича и трѣгнахме прѣзъ единъ низъкъ проходъ, въ началото на който безразборно бѣха разхвърляни разноформени сталактитни завѣси.

Веднага слѣдъ това свихме на западъ и по една полегата и хлѣзгава плоча прѣминахме до послѣдното разширение на пещерата — залата на малкото езерце. Езерцето се намира въ дѣното на куполното разширение и е естествено оградено съ кржгли стѣни отъ бигоръ, напластени вѣроятно отъ капѣщата изъ пукнатинитѣ силно варовита вода. То има форма на голѣмъ порцелановъ сждъ, плитѣкъ, изпълненъ съ бистра, студена вода. Всичко около

него е окрасено съ млъчно-бъли сталактитови форми. Отдъсно има една дупка пръзъ която се отива доста навжтръ.

Надвъсихъ се да си налъя чашка вода, но изведнажъ ми се стори, че виждамъ въ водата една бѣла фигура. Тихото езерце се раздвижи и прѣдъ мене застана русалка. Тя кротко ме гледаше съ милитъ си очи. По уснитъ ѝ играеше приятна усмивка, като луненъ свѣтликъ по тихо море.

— Коя си ти и какво търсишъ въ тъмната пещера на врѣмето?

„Врѣмето е мой братъ. Азъ съмъ Любовьта. Безъ него азъ не бихъ била вѣчна, безъ мене той би билъ страшенъ“.

Нейниятъ гласъ бѣ нѣженъ като ромона на пролѣтенъ дъждъ по младитъ листа на гората.

Врѣмето и Любовьта! Тукъ научихъ, че тѣ сж братъ и сестра. Пещеритъ сж тъмнитъ кжтчега на душата на земята, кждѣто се ражда Любовьта и кждѣто се крие Врѣмето — черниятъ демонъ съ крилата на Вѣчността.

Пихъ отъ тоя източникъ и таинственно чувство ме обзѣ. Сѣкашъ невидима жрица ми поднасяше златна чаша, изпълнена съ светена вода, текла капка по капка отъ милитъ очи на русалката.

Задъ езерото пещерята продължава още около 10 метра и свършва съ пропасть. Но азъ нѣмахъ смѣлость да отида тамъ. Въ най-голѣмия мракъ сигурно бѣха покоитъ на Любовьта.

*

На излизане отъ леденицата, другаритъ отъ слѣдната група ни чакаха нетърпеливо прѣдъ входа на пещерата, пипаха студенитъ ни дрехи и тихо си шепнѣха:

— Колко сж блѣди!

Нѣкои отъ насъ носѣха въ ржцѣти си буци ледъ, а азъ носѣхъ въ душата си тжжния погледъ на русалката отъ малкото езеро и по лицето си студени капки отъ крилата на Вѣчността.

Илбаръ.

ЗАЩО Е ПОЛЕЗНО ДА ЯДЕМЪ ПЛОДОВЕ

Плодоветъ сж много полезни за организма на човѣка. Много отъ тѣхъ съдържатъ киселини, скробѣла, тлѣстии и бѣлтѣчни вещества въ такава форма и пропорция, че се явяватъ като естествено лѣкарство. Обаче, не всички плодове и не при всѣки случай трѣбва да се ядатъ, защото немѣреното и несвоеврѣменото употрѣбление на много отъ тѣхъ може даже да поврѣди здравето ни.

Единъ отъ най-полезнитъ плодове за здравето е ябълката въ всичкитъ и видове: сурова, сушена, варена въ форма на ошафъ и пр. Колкото е по сочна толкова е по-полезна за здравето. Зрѣлитъ ябълки сж богати съ жѣлѣзо и кислородъ, които обогатяватъ кръвта. За малокръвнитъ и ония, които страдатъ отъ задушаване ябълката е полезна и потрѣбна храна. На нервнитъ дава успокоение, на страдащитъ отъ безсъние — ободряващъ сънъ, на страдащитъ отъ неправилностъ въ храносмилането — бързо облекчение. Ябълката утолява жаждата. Тя трѣбва да се яде необѣлена, прѣдварително добрѣ очистена, а само дебелокоритъ се обѣлва.

Крушитъ отъ здравословна точка зрѣние значително отстѣпватъ на ябълкитъ. Тѣ съдържатъ варъ, мизия, год. 1 брой / и 8

отъ която се образуватъ коститъ; много освѣжаватъ и благоприятно дѣйствуватъ на бѣбрецитъ, но употрѣбени въ голѣмо количество прѣдизвикватъ бързо образуване на пикочъ, а при недостатъчно сдѣзване — силенъ запекъ. Особено трудно се смила кожицата, за това хора съ лошо храносмилане трѣбва добрѣ да ги почистватъ прѣди да ги употрѣбаватъ.

Твърдѣ хранителна е сливата, особено въ сушенъ видъ. Но тя много злѣ влияе на стомаха и лесно прѣдизвиква диария. При яденето трѣбва да се очистива кожицата.

Наопаки, кожицата у прасковитъ и зарзалиитъ е даже по-вече хранителна отъ вжтрѣшността имъ; тя усилва дѣятелността на черния дробъ, очистива стѣнитъ на стомаха и оживява дѣятелността на стомашнитъ жлѣзи.

Динитъ сж много полезни и отъ тѣхъ се напълнява. Трѣбва, обаче, да се внимава да не се ядатъ по много, което може да разстрои пикочната система, нито извънредно студени, защото може да се добие простуда на стомаха.

Пъпешитъ сж несигуренъ плодъ. Тѣ често докарватъ сериозни разстройства.

Отъ черешитъ, сладкитъ видове, съгласно здравепазенето, не сж много полезни; трѣбва да се прѣдпочитатъ киселитъ видове. Сладкитъ трѣбва да се употрѣбаватъ до като сж прѣсни, а вторитъ свърени на ошафъ. Особено добрѣ влияятъ на бѣбрецитъ вишнитъ.

Дюлитъ сж сжщо много полезни. Въ прѣсенъ видъ тѣ не сж вкусни, но затова много сж приятни въ варенъ видъ. Ошафъ, мармаладъ и др. сж много полезни особено за ония, които страдатъ отъ болки въ бѣбрецитъ.

Ягодитъ и гроздето, може да се каже, че сж най-лѣчебнитъ плодове. Ягодата съдържа много фосфоръ и се прѣпоржчва на тия, които страдатъ отъ нервитъ си; освѣтъ това тя усилва кръвообращението.

Мъстѣта — шарата съдържа киселини, бѣлтѣчни вещества, магнезий и калий. Тя прѣчиства и обогатява кръвта, очистива дробоветъ и бѣбрецитъ и регулира храносмилането.

Малината и къпината даватъ сжщо такъв сокъ, като този отъ обикновеното грозде и дѣйствуватъ като него, само че съдържатъ по-малко захаръ, а по-вече киселини. Които страдатъ отъ стомашни болѣсти, трѣбва да ги употрѣбаватъ само въ зрѣло състояние и въ малко количество.

Орѣхитъ сж най-хранителни отъ всички плодове. Къмъ тѣхъ трѣбва да прибавимъ фастѣцитъ и кестенитъ. Тия плодове се състоятъ главно отъ тлѣстии, захаръ и бѣлтѣчни вещества. Орѣхитъ сж добра храна за ония, които страдатъ отъ болки въ бѣбрецитъ, дробоветъ, а така сжщо и за нервно-болнитъ. Които сж малокръвни и желаятъ да напълнятъ, безъ страхъ могатъ да ги употрѣбаватъ въ добро количество. Прѣди да ги употрѣбаватъ, обаче, нека ги счукатъ на ситно.

Лимонитъ иматъ голѣми лѣчебни свойства. Никакъвъ другъ сокъ отъ плодове нѣма такава способностъ да прочистива кръвта и стомашнитъ жлѣзи. Умѣреното, но дълговрѣменно употрѣбление на лимония сокъ може да оживи даже омъртвѣнитъ части на слизестата обвивка, смекчава болеститъ на гърлото. Кората на лимона е сжщо така лѣчебна.

Исполатовъ

Съкратенъ прѣводъ отъ Ив. Дановъ

ИЗЪ СВѢТА И НАУКАТА

Поскъпването на живота въ Австрия. Австрийската дирекция на статистиката дава една сравнителна таблица за стойността на предметите от първа необходимост въ Виена презъ 1914 и 1921 година. Тѣзи цифри заслужаватъ да бъдатъ прѣпечатени.

Срѣдниятъ мѣсеченъ бюджетъ на едно четиречленно сѣмейство може да се изрази въ слѣдната таблица: (Разносиките сж дадени въ австрийски корони).

	1914	1921		
	юлий	януарий	октомврий	декемврий
Храна	77	4,795	16,173	46,314
Облекло	37	4,843	13,980	40,316
Жилище	20	40	125	125
Отопление и освѣтл.	17	680	1,860	5,910
Разни	13	584	1,807	4,710
Всичко:	163	10,942	83,805	97,375

Значи едно сѣмейство, което прѣди войната е прѣкарвало съ кръгло 165 корони, въ края на 1921 година е изразходвало около 100,000 корони. Знайно е, че въ Австрия сега е несравнено много по-скъпо, отколкото презъ 1921 година.

*

Русиятъ театъръ е пострадалъ съвсѣмъ малко, даже, може да се каже, почти никакъ, отъ Революцията. Всички, които сж имали случай да видятъ, и руснаци и чужденци, говорятъ за жизнеспособността на драматичното изкуство въ Русия, което е надживело политическите катаклизми, студа, глада и болестите. Истина е да се каже, че Съвѣтитѣ направиха много да подобрятъ условията за животъ на актьора. Даже и провинциалните получаватъ отъ правителството една порция храна, но грижата за материалния животъ у всички е все пакъ голѣма. Знайно е, че Съвѣтитѣ обявиха театрите за народна собственост. Основаха се двѣ дирекции. Едната се занимава съ театрите, които сж запазили стария репертоаръ и класическата традиция; другата — съ тѣзи които сж приели новите идеи за да станатъ инструменти за народното възпитание и болшевишката пропаганда. Трѣбва да се признае, че хората, които стоятъ на чело на болшевиизма, направиха всичко, което можеха, за да възбудятъ вкусъ къмъ театъра у народните маси. Тѣ затвориха извѣстенъ брой кафенета и каберета и ги замѣстиха съ работнишки кръжоци съ добри уредени сцени, дѣто идватъ да играятъ и пѣятъ първостепенни артисти. Обаче, работниците бързо напуштатъ тѣзи прѣдставления и идватъ въ голѣмите театри въ центроветѣ на градовете. И тази нова публика се показва съ умъ и чувствителностъ твърдѣ отпадни и ободрителни за артистите, които сж повикани да играятъ прѣдъ нея.

М. Л. (Изъ Revue Mondiale).

Есперантското дружество е получило съобщение, че есенниятъ международенъ панаиръ въ Frankfurt a. M. (Германия) ще се състои отъ 8—14 октомврий. Между особените прѣготовления трѣбва да се отбѣлѣжи новопостроения „Домъ на техниката“.

Населението въ Япония, споредъ послѣдното прѣброяване презъ октомврий 1920 г. е било 55,963,053 души. Градъ Токио брои 2,173,201 души. Прѣди 20 години сжиятъ е броилъ 1,500,000 жители.

Американскиятъ лѣкарь D-g Park е открилъ серумъ за ваксиниране противъ инфлуенцията. Той е направилъ опитъ съ 500 маймуни, които, споредъ твърдението му сж имунирани срѣщу инфлуенцията и даже срѣщу пневмонията.

Единъ археологъ въ Франция изгубилъ баща си, когото извънредно много обичалъ. Не желаейки да се отдѣли отъ скъпия покойникъ, той напълнилъ единъ цинковъ ковчегъ съ чистъ спиртъ и поставилъ въ него умрѣлия. Едно огледало позволява да се вижда лицето. То се е запазило отъ 1805 година до сега сжщо такова, каквото е било въ деня на погребението.

Птичето крило, съответно тежестта на тѣлото на птицата, е 20 пжти по-силно отъ човѣшката ръка.

Най-високиятъ тунелъ и най-високиятъ мостъ въ свѣта се намиратъ въ Южна Америка. Презъ тѣхъ минава най-високиятъ желѣзенъ пжтъ, който прѣсича Андите и се намира на 4500 м. надъ морското равнище. Трудно се работи на една такава височина, равна почти на Монбланъ, дѣто въздухътъ е силно разреденъ и температурата твърдѣ низка. За да издържатъ, работниците се смѣняватъ често.

За да се установи ползата отъ захарта като хранително срдство, и като такова, което засилва организма, правили опити съ войници, като давали на човѣкъ срдно 30 до 50 гр. захаръ на день. Следъ опитите се оказало, че захарта е едно сигурно хранително срдство, което бързо прави уморения мускулъ способенъ за работа и намалява доста субективното чувство на умора.

При все това захарта не е употребявана като срдство за сили и отморяване при походите на войските, защото при продължително ядене на захаръ човѣкъ добива наклонностъ къмъ нея, яде повече, а отъ това въ смилателния каналъ излишната захаръ почва да ври, което повржда храносмилането и причинява разстройство. Но при спортъ често се употребява захарта за увеличение силата на състезателите.

Захарта се употребява и при пътуването, особено изъ планините, гдѣто отъ умората се явява силна жажда за вода. Ако изморени пиете вода, стомаха заболѣва. Ще се прѣдпазите отъ заболѣване, ако прѣди пиене вода изедете малко захаръ.

ЗА ЛЮБОВТА И ЖЕНАТА.

Презъ всички врѣмена човѣкътъ е билъ воденъ отъ два вида любовъ. Душата му го е привличала къмъ чиста, небесна общностъ на двѣ сърца; а тѣлото му — къмъ опиянение на чувствата. Човѣкъ, който не е ималъ щастието да изпита рано или късно и двѣте нѣща, не е живѣлъ напълно.

Любовта еволюира сжщо както и всичките наши схващания и чувствувания. Днешната обичъ е плодъ на миналото, а бъдещата ще бжде плодъ на широките днешни условия, въ които ще израстатъ новия мъжъ и новата жена.

Вѣчната женственостъ подъ влиянието на умственото възкръсване на жената ще засияе съ новъ, още по-голѣмъ блѣсъкъ.

Сексуалната обичъ не е живота; тя е само едно негово украшение.

□ Щомъ веднажъ любовта излѣзе вѣнъ отъ брака, извънредно мъчно е да се върне вече въ него.

□ Колкото повече женитѣ успѣятъ да се освободятъ отъ веригитѣ, които имъ е наложила глупавата вѣковна традиция, толкова повече ще се отдалечатъ отъ тѣхъ кошмаритѣ за старостта, която опечалява тѣхното съществуване.

Жанъ Фино

*

□ Любовта е глупостъ, сторена отъ двама души. Тя е занимание за бездѣлника, развлечение за военния, подводна скала за владѣтеля. Струва ми се, че въ края на крайщата любовта причинява повече зло, отколкото добро и, че providението би постъпило добръ, ако отърве за винаги хората отъ нея.

□ Нивга не трѣбва да се гнѣвимъ на женитѣ, а да изслушваме мълкомъ безсмислицитѣ имъ.

Наполеонъ

*

Между тѣзи жизнерадостни мисли на Ж. Фино и скептично подигравателнитѣ на Наполеона се движеше любовта въ Франция. Сега обаче тя изхвърква въ нова посока: култъ на плътта. Българинътъ, винаги модеренъ въ лошото, слѣдва упорито третия пжтъ.

СЪНЪТЪ НА ОПТИМИСТА

Снощи си легнахъ рано. Нито бѣхъ пилъ нѣщо, да речешъ, че ми е било тежко на стомаха, нито бѣхъ говорилъ съ нѣкой горѣщъ политиканъ, да речешъ, че ми се е повръщало. Най-спокойно се навечеряхъ и отидохъ малко на разходка самъ. Часътъ нѣмаше още десетъ, когато се бѣхъ прибралъ въ къщи и си легнахъ.

Заспалъ съмъ веднага и ми се присъни, че съмъ станалъ кметъ на градъ Плѣвнѣнъ. Седѣхъ си въ кабинета и си мислѣхъ, кждѣ да поставя буфета на бждещата халта, дали къмъ гробищата или на противната страна, а така сжщо изчислявахъ, колко години могатъ да издържатъ побититѣ колчета по булеварда между сръ-пазаръ и сегашната гара, ако всѣка нощъ на едно колче се пада да прѣспъне сръдно по петъ пжтници. Тъкмо въ това врѣме влѣзе при мене една хубава дама. Станахъ и я помолихъ да седне на най-здравото канапе.

— Господинъ кмете, прѣдставете си, нѣкой злосторникъ си позволилъ да насипе по алеитѣ въ градската градина ситни камъчета и ги направилъ непроходими. Вижте, чушихъ си единия токъ.

— Това е направено за по-добро, госпожо. Само че не зная, защо се бавятъ да ги трамбоватъ. А вие защо не ходите по незасипанитѣ алеи?

— Тамъ е ужасно прашно. Погледнете на какво е заприличала роклята ми. Сѣкашъ съмъ мела съ нея въ нѣкоя циментова фабрика. Ако поне тѣзи осемъ служачи, които рѣсятъ вечеръ цвѣята, порѣсваха и алеитѣ! Нима е толкова трудно да се порѣси една малка градина отъ осемъ души? Или, ако тѣ не можатъ, нека машината за прѣскане на улицитѣ минава вечеръ прѣзъ градската градина, даже по нѣколко пжти, за да убие всичкия прахъ.

— Вземамъ прѣдвидъ бѣлѣжкитѣ ви, госпожо и ще наредя нуждното. Въ всѣки случай, хубаво би

било да се разхождате въ южната частъ на градината. Тамъ има по-малко хора и по-малко прахъ.

— Съ удоволствие бихъ го сторила, господинъ кмете, ако не бѣха тия два проклети нужници тамъ. Човѣкъ безъ носъ да е, пакъ не може да изтрае на отворотелната миризма.

— Бждете спокойна, госпожо. Скоро ще бжде разчистено мѣстото дѣто бѣха военнитѣ конюшни и лазарета и вие ще можете спокойно да си правите тамъ вечернитѣ разходки — поизлѣгахъ я азъ.

— Ахъ, само побързайте, господинъ кмете. Не смѣя да отида на парка, като зная, че ще мина покрай тия грозни развалини, които, не мога да си обясня, защо още стоятъ въ това положение.

Слѣдъ като каза това хубавата дама се усмихна и се сбогува, а азъ пакъ започнахъ да изчислявамъ. Не слѣдъ дълго, тъкмо бѣхъ привършилъ за халтата и се занимавахъ съ начина, по който да направя раздаването на дворни мѣста на бездомницитѣ, ето че се вмъкна въ кабинета ми единъ старецъ и безъ да чака да го попитамъ, какво иска, започна:

— Господинъ кмете, нощесъ, понеже бѣхъ жаденъ, взехъ каната и затичахъ до чешмата, тая прѣдъ пощата. Коларовъ бѣше огасилъ електриката и азъ се спънахъ прѣзъ едно отъ дърветата, които сж разхвърлени тамъ, счупихъ каната и си обелихъ носа.

Ако бѣхъ другъ кметъ, щѣхъ да го изругая и да го изпжда — какво ме интересува, че падналъ? — но азъ бѣхъ учтивъ кметъ, принципътъ ми бѣше „любезностъ къмъ всички“ затова състрадателно му казахъ:

— Да, колко жалко, наистина. Идете при докторъ Бърдаровъ да ви намаже носа съ малко йодъ.

— Кой ти дири носа, господинъ кмете — каза ободренитѣ отъ моята любезностъ старикъ, — менъ ми е жално за каната.

— Значи ти се прѣспъна о натрупанитѣ тамъ телеграфни диреци, дѣдо?

— Не, синко. Азъ о дирецитѣ се спънахъ она нощъ, но бѣхъ съ кофата, та загуба нѣмамъ. А снощи се спънахъ о дебелинѣ дървета прѣдъ По-стоанната Комисия. Да може, рекохъ, господинъ кмете, да ги махнатъ отъ тамъ. Кой дири, че грози, ами човѣкъ може да се спъне и да се прѣбие.

— Добръ, дѣдо, ще наредя да се прѣмѣстятъ дърветата и да се очисти площада прѣдъ чешмата. Ти нѣма вече да падашъ.

— Да те поживи Господъ, синко. Ехъ че добъръ кметъ си имаме! — каза зарадваниятъ старецъ и си отиде, а азъ си взехъ бѣлѣжка за разхвърлянитѣ дървета и греди и продължихъ работата си. Тъкмо си мислѣхъ, какви мѣрки да взема за да засиля производството на зеленчукъ въ общинската градина и най-вече, какъ да застава, гражданитѣ да купуватъ отъ общинскитѣ сергии, но безъ да намалявамъ цѣнитѣ, влѣзе единъ служащъ и ми съобщи, че двама души, мъжъ и жена, искатъ да говорятъ съ мене. Казахъ му да ги покани. Жената бѣше раздърпана, съ паднала коса и държеше шапката си въ ржка, а мъжътъ стискаше въ дѣсницата си дрѣжката на единъ счупенъ бастунъ.

— О, господинъ кмете, започна мъжътъ, нашиятъ хубавъ градъ е заприличалъ на село. Вървѣхме, азъ и жена ми, по улица „Димитъръ Константиновъ“ и тъкмо между свети „Николайското“ училище и училище „Мария Луиза“ върху насъ се спуснаха двѣ грамадни кучета. Докато счуля бастуна си о гърба на по-голѣмото, другото успѣ да разкъса роклята на жена ми. Разправяли ми бѣха, че

по тая улица, нощъ е непроходимо, но че и денъ човѣкъ може да бжде разкъсанъ, не знаехъ. Моля ви се, господинъ кмете, наредете да бждатъ изтровени всичкитѣ кучета, които скитатъ изъ града. Плѣвенеъ е заприличалъ на село.

— Бждете спокоенеъ, господине. Азъ вече съмъ наредилъ да се вземе стрихнинъ и да се изтравятъ кучетата. Самъ снощи видѣхъ единъ пестъ, който бѣше домъкналъ цѣлъ черепъ отъ теле и го гризеше всрѣдъ главната улица. Не прилича на градъ!

— Колко сте любезенъ, господинъ кмете. Тогава вие сигурно ще наредите да не се пушатъ патки и гъски да ровятъ въ зеления салитѣ локви, образувани въ тая улица. То въ коя ли улица нѣма локви и патки, но поне въ тая, която носи името на щедрия дѣдо Димитъръ, нека поне тамъ нѣма зелени блага и цѣли легиони ципестокраки домашни птици.

— Взимамъ си бѣлѣжка за това. Наистина, отраднo е, нѣкакъ си, да се вижда изъ улицата благосъстояние на гражданитѣ. Азъ често съмъ срѣщалъ свине, които пасатъ троско по тротоаритѣ, но нарочно не съмъ забранявалъ на благороднитѣ животни и на умнитѣ патки да скубятъ трѣвата по улицитѣ, защото тя иначе би израсла толкова много, че въ нея спокойно биха могли да се криятъ злосторници. Ето защо...

— Но, господинъ кмете, дайте нареждане трѣвата да се изскуби отъ самитѣ граждани, прѣдъ чиито къщи се намира, а нека свинетѣ, паткитѣ гъскитѣ, кокошкитѣ, кучетата си седятъ въ двороветѣ, за да не ровятъ боклуцитѣ, които по цѣли мѣсеци не се прибиратъ отъ улицитѣ.

— Отлична идея! Ще се възползувамъ отъ съвѣта ви, господине.

Мажътъ и жената си излѣзоха успокоени. Азъ си взехъ бѣлѣжка да се почистатъ и трѣви и локви по улицитѣ и да се забрани на градската зоология да се развѣжда и разхожда необезпокоявана по тѣхъ. Отдадохъ се слѣдъ това на прѣсмѣтаня, какъ да наредимъ чрѣзъ общинския магазинъ, та хлѣба по градскитѣ фурни да стане още по-скѣпъ въпрѣки че благодарение на добрата реколта се забѣлѣзва едно спадане на зърненитѣ храни. Въ това врѣме нѣжно се потропа на вратата на моя кабинетъ. Единъ младъ господинъ се показа.

— Позволено ли е да ви отнема двѣ минутки отъ скѣлото врѣме, уважаеми господинъ кмете?

— Моля.

— По тротоаритѣ на главната улица сж поставени плакарди съ фотографии отъ кинематографитѣ. Хора се спиратъ, да ги гледатъ и съ това затрудняватъ движението.

— Ще наредя да се махнатъ веднага!

— Мерси, господинъ кмете. Сжщо така, не би ли било хубаво тѣзи дребни продавачи, които сж накачили чорапи и разни лѣжници прѣдъ паметника да се изгонятъ отъ тамъ. Това грози ужасно! Негърпимо е сжщо да се гледатъ боклуцитѣ, който онзи битпазарски старикъ е изложилъ за проданъ въ цѣлата улица прѣдъ бай Коста Лазаровъ.

— Имате право, господине, ще наредя.

— Приятно ми е, господинъ кмете. Вие съ вашата голѣма любезность, ме задѣлжавате много. Още една минутка. Искамъ да спря благосклонното ви внимание върху факта, че около Мавзолея е по-

вече измърсено, отколкото въ градскитѣ нужници прѣдъ сѣдилището, макаръ послѣднитѣ така рѣдко да се чистятъ. Паметникитѣ трѣбва да се почитатъ, а не да се мърсятъ.

Всѣки денъ, докато кметувахъ на сѣнь, при мене идваха повече отъ двадесетъ души, които ми донасяха подобни новини и азъ любезно обѣщавахъ на всичкитѣ, че ще изпълня тѣхнитѣ пожелания и ги изпращахъ доволни. Но, разбира се, владенъ въ голѣми общински мисли, забравяхъ тия дребулии и локвитѣ си бѣха локви, кучетата-кучета, градината-прашна, Мавзолеятъ-замърсенъ. Неочаквано една сутринъ влѣзе цѣла тѣлпа при мене и съ вдигнати юмруци крещѣше: „Лѣжецъ! Само обѣщава, а нищо не върши. Градътъ се е въвзоналъ, а общинскитѣ слуги, само келешликъ продаватъ! Ступайте го, бе!“

Отъ страхъ се събудихъ. Лошо било да си кметъ! И тая сутринъ рано-рано, получавамъ бѣлѣжка да се явя съ чукъ, да правя шосето между Плѣвенеъ и село — кое бѣше, забравихъ. Иди кажи сега, че сѣнищата не показватъ! Наистина, сънувахъ, че ми се оплакватъ отъ мръсотии и неуредици въ града, а трѣбва да поправамъ селски пѣтища, но... Нима пъкъ съвсѣмъ точно трѣбва да показва сѣнътъ?

Единъ оптимистъ

ХРОНИКА

□ Полеже при прѣдаването на материала въ печатницата г. В. Чалъковъ бѣ въ София на конгреса на Бѣлг. Уч. Сѣюзъ, то продължението на неговата статия „Учебното дѣло въ Плѣвненския окръгъ“ се отлага за идущия брой.

□ Съ настоящия двоенъ брой изпращаме на нѣкои наши абонати, които вѣрваме, че милѣятъ за закрѣпването на „Мизия“, по една покана за записване на абонати, убедени че личната агитация винаги е спечелвала най-много привѣрженици. Който запише петъ нови абонати получава двадесетъ лева и единъ календаръ. Сумитѣ да се прѣдаватъ на настоятеля Борисъ Мариновъ — книжаръ.

□ Не можахме да приготвимъ статията за общия видъ на гимназиалното образование въ Плѣвенеъ, понеже годишниятъ отчетъ на мажката гимназия не е още привѣршенъ. Ще се задоволимъ за сега да хроникараме резултатитѣ отъ зрѣлостнитѣ изпити. Тая година сж се явили на матуритетенъ изпитъ 97 ученички (90 отъ тѣхъ редовни) и 186 ученици (179 редовни). Всичко 283. Слѣдната таблица дава нагледно тѣхния успѣхъ:

	Явили се	Издържали изпитъ	Отличенъ	Много добъръ	Добъръ	Срѣденъ	Поправит. изпитъ	Пропаднали	Отложили изпита
Ученички	97	58	2	23	30	3	25	12	2
Ученици	186	87	—	26	48	13	45	38	16

Срѣдната бѣлѣжка на ученичкитѣ е 4.41, а на ученицитѣ 4.15. Отлични зрѣлостни свидѣтелства сж взели Мара Хасекиева и Йонка Илиева.

Мизия, год. I брой 7 и 8

□ Отъ 48 кандидати (30 м. и 18 ж.) отъ втория курсъ на Учителския институтъ въ Плѣвнѣ, на изпитъ сж се явили 44. Отъ тѣхъ издържали съ отличие 2 (Парашкева Лазаровъ и Цако Добревъ), съ много добъръ успѣхъ — 12, съ добъръ — 14, съ срѣденъ 1. Всичко издържали успѣшно изпита си 29 (18 м. и 11 ж.). Останалитѣ 15 души иматъ поправителенъ изпитъ по единъ прѣдметъ. Нѣма нито единъ кандидатъ пропадналъ. Срѣдниятъ успѣхъ е 4:51 — много добъръ.

□ Оркестрътъ на г-да Гергановъ и Полигановъ, който свирѣше въ Земледѣлския клубъ, дава концерти всѣка вечеръ въ градската градина. Неговитѣ всѣкидневни прогреси радватъ всички граждани, които търсятъ почивка и отмора въ градината. Още малко смѣлость въ лѣжа на нѣкои цигулки и внимание въ диригента и ние ще имаме отлични концерти.

□ Отъ 1 януарий до 31 юний т. г., точно за половинъ година, с а м о въ салона на дружество „Съгласие“ сж дадени 28 театрални прѣдставления, 21 танцувални вечеринки, 15 оперети, 13 литер.-музикални вечеринки, 8 утра, 7 концерти. Освѣнъ това устроени сж 35 научни и литературни сказки, и 18 публични събрания. Сжщо така салона е билъ ангажиранъ 5 дена отъ засѣданията на учителската конференция, 7 дена отъ тия на Окржния съвѣтъ и 3 дена отъ кошничарската изложба. Всичко салона е билъ ангажиранъ 160 пѣти за 180 дни. Тоя фактъ говори краснорѣчиво за интензивния животъ въ нашия градъ. Приходътъ отъ постѣпилия наемъ въ дружествената каса е около 45,000 лв. — срѣдно по 280 лева отъ едно наемане.

□ Народниятъ театъръ гостува въ града ни отъ 5 до 9 юлий. Даде подредъ „Стария Хайделбергъ“, „Хамлетъ“, „Сирано де Бержеракъ“, „Смъртъта на Дантона“, „Буря“. Играта бѣше слаба. За това допринесе много бѣдната сценична обстановка, но не по-малко значение имаше и непростимото съзнание у артиститѣ, че играятъ за провинциална публика. Прѣдставленията се посѣщаваха срѣдно.

□ Борю Зевзека, съ трупата си прави зевзелъци. Играе оперети съ оркестръ, който се състои всичко на всичко отъ едно пиано. Направи честъ и на Плѣвнѣ. Гражданитъ достойно бойкотираха, както „Кралътъ се весели“, така и „Дъщерята на бай Ганю“, които постно ни бѣха поднесени на 11 и 12 т. м. Добрѣ е гражданитѣ винаги да внимаватъ, когато видятъ голѣми реклами.

□ Лоша практика е заведена да се правятъ градински увеселения съ картечници. Нима има хора да изпитватъ удоволствие отъ грѣмовното съскане на тоя инструментъ, който всѣваше смъртенъ страхъ у нашитѣ войници? Стига вече миризмата на барутъ и грѣмъ! Щадете най-послѣ и спокойствието на гражданитѣ.

□ Похвално е че градската машина за рѣсене разхладява вечеръ нажежената улица (?). Нужно е повече вода, а така сжщо да става прѣскане и въ алеитѣ на градската градина, кждѣто прахътъ е голѣмъ.

□ Четемъ въ „Пастирско Дѣло“, органъ на свещеническитѣ братства въ България, брой 25 отъ 1 юлий 1922 г. слѣдния отзывъ за „Мизия“... „Освѣнъ локалнитѣ плѣвнѣски въпроси много вѣщо третира теми по изкуство, музика, моралъ и социални въпроси. Заслужава да се чете“.

Мизия, год. 1 брой 7 и 8

□ Благодарение енергичното застъпване на г-нъ D-г Ст. Бърдаровъ прѣдъ Плѣв. общ. съвѣтъ, по молбата на послѣдния, министерството отпусна мѣсто отъ „Кжща музей“ за постройка на градска амбулатория. Послѣдната вече се строи задъ общинското управление. Наложително ще е прѣмѣстване на градскитѣ нуждници, които сж нежелателни съсѣди както за амбулаторията, така и за театралния салонъ.

□ Есперантистскитѣ издателски комитетъ отлага лотарията, обявена да се тегли на 20 юлий за 1 септемврий т. г., поради забавянето на изписанитѣ отъ странство книги и понеже не сж продадени всички билети.

□ По заповѣдъ на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти г-нъ Крумъ Тополски е освободенъ отъ длѣжността началникъ на опитната лозарска станция. Този фактъ ще зарадва всички лозари и винари.

□ Както е извѣстно на всички, на 8 юлий, прошеносецътъ Славчо Гергановъ бѣ разкжсанъ отъ адска машина, която единъ отмѣстителенъ извергъ му бѣ пратилъ въ пощенски колетъ. Жената и едното дѣте на разкжсания бѣха сжщо тежко ранени при експлозията на взрива. По всичко изглежда, че това грозно убийство, което развълнува плѣвнѣското гражданство и което така много се раздуха отъ политици и журналисти въ цѣла България, е било плодъ на лично, дребнаво отмѣщение. Слѣдствието продължава и простата истина изглежда да бжде много дребнава и безинтересна. Ние споменаваме тоя печаленъ фактъ, който толкова лесно се забрави, колкото много шумъ се вдигаше около него, за да подчертаемъ заблужденията, въ които „специалнитѣ“ кореспонденти на в. Утро могатъ да попаднатъ, когато сж на мѣстопроизшествията и откриватъ невинни атентатори, „намигвания“, „заговори“ и пр. сензации за да правятъ изкуствено отъ мишката — слонъ. Нѣкои наклеветиха правителството, че убийството на Славчо Гергановъ било политическо. Обаче, самиятъ фактъ, че убиеца е хванатъ, опровергава краснорѣчиво тая клевета.

□ Запитватъ редакцията ни:

„Има ли Плѣвнѣ нужда отъ жилищна комисия, която да създава жилищна криза?“

Отговаряме: — Не, нѣма нужда.

□ Варненскитѣ общински театъръ дойде на свой редъ, слѣдъ толкова много театри, да ни направи посѣщение. На 21, 22 и 23 даде пиеситѣ: „Вихърътъ“, „Инстинктътъ“, „Жената, която уби“. Играта имъ не бѣше лоша. Въпрѣки извънредно малкото публика, която посѣти тѣхнитѣ прѣдставления, въпрѣки постоянната мисълъ, какъ ще се разплатятъ, когато приходитѣ сж така оскждни, и тритѣ пиеси се изнесоха задоволително, особено послѣдната. Артиститѣ заслужаватъ мѣрjene, обаче, че сж дошли въ Плѣвнѣ, когато тукъ квартирува циркъ. Трѣбваше поне малко да познаватъ публиката ни!

□ Направени сж нѣколкократни напомнания на прѣсрочилитѣ четци да повърнатъ взетитѣ отъ библиотеката книги. Нѣкой сториха това, а нѣкои нехайно си мълчатъ. Настоятелството на дружество „Съгласие“ ще се види принудено да употреби построги мѣрки, за да събере отъ нередовнитѣ читатели изнесенитѣ книги.

□ По случай 10 годишното съществуване на окръжното дърводѣлско училище въ градъ Тетевенъ, ученицитѣ и учителитѣ при училището, по рѣшение на Плевенския Окрѣженъ Съвѣтъ, уреждатъ въ прогимназията „Димитъръ Константиновъ“ изложба на предметитѣ, изработени прѣзъ тая учебна година. Между многото изящно изработени предметъ правятъ впечатление: една махагонова спалня, друга спалня отъ сивъ американски яворъ, нѣкои букови спални, трапезария отъ мисивно орѣхово дърво, работенъ кабинетъ също отъ масивенъ орѣхъ, и др. Изложбата се открива въ петъкъ на 28 т. м. и ще продължава въ сѣбота и недѣля. Слѣдъ изложбата ще стане разпродажба на предметитѣ, чрѣзъ явно наддаване. Прѣпорѣчваме на гражданството да не пропусне да посѣти тая хубава изложба, която прави честь не само на тетевенци, но и на цѣлия плевенски окръгъ.

□ Въ града ни, задъ хотелъ „Балканъ“ се е установилъ циркъ. Той допринася истинска наслада на публиката, за която е прѣдначенъ и отъ която се прѣпѣлва. Несправедливо би било да се правятъ упрѣци на цирка и циркаджитѣ. Послѣднитѣ сж най-откровеннитѣ артисти. Тѣ поне не криятъ, че сж циркаджии. Печално е друго нѣщо: че циркаджийскитѣ вкусъ се прѣнася и въ театъра. Циркътъ трѣбва да си бѣде циркъ. Той има също своята заслуга: да развлече, като зачуди или развесели, своитѣ непретенциозни зрители. Но театърътъ трѣбва да остане театъръ: мѣсто за поука и естетическа наслада.

□ Отъ 9 до 12 юлий, въ града ни се състоя Колоездашки конгресъ. Гражданството масово посѣщаваше колодрумнитѣ съеззания и ловкости. Бѣха дошли множество колоездачи отъ цѣла България.

□ Наскоро дружество „Съгласие“ ще изписва нови български и чуждестранни книги за попълване на библиотеката. Умоляватъ се тия, които желаятъ да прѣпорѣчатъ нѣкои книги, да съобщатъ това въ библиотеката най-късно до 1 септемврий т. г.

МИСЛИ ВЪРХУ ХУМОРА

Въ България, дѣто е позволено да се казватъ най-мръснитѣ думи, дѣто даже въ официози и органи на политическитѣ партии ще срѣщнете най-вулгарни нападки, смѣтатъ хумора за нѣщо не сериозно, дѣтско, глупаво. Получихме даже отъ граждани писма, съ които искрено ни молятъ да сме се откажели отъ хумористичния отдѣлъ на нашия листъ „Мизия“, понеже „не било позволено въ едно сериозно списание да се поставятъ шегѣ“.

Въ странство, обаче, схващанията сж малко по-други. Считаме за неизлишно да дадемъ на читателитѣ си нѣкои мисли, изказани отъ знаменити учени и литератори върху хумора. Това ще бѣде едновременно и мотивътъ, съ който ще оправдаемъ, защо не ще лишимъ нашиятъ листъ отъ хумористичната страница и даже отъ хумористични статии.

*

□ Хуморътъ е особенъ начинъ за изказване на мислитѣ, въ които обикновено авторътъ прѣдава нѣщата откъмъ опѣкото, съ огледъ на контраста между великото и дребнавото, и съ една насмѣшка, която е по-тъжна отъ елегията или съ острота по-опасна отъ тая на ножа. — Жюль Перъ.

□ Истинскитъ хумористъ не е веселъ. Той разправя тъжно весели нѣща, или говори весело за тъжнитѣ нѣща. — Вилхемъ Кнехтъ.

□ Хумористътъ нѣма за цѣль само да покаже смѣшното въ живота, но той едновременно се стреми да възбуди у насъ състрадание, нѣжностъ, съчувствие, къмъ страдащитѣ и бѣднитѣ. — Такере.

□ Има три вида хуморъ: лекъ, сатириченъ и ирониченъ. Лекиятъ хуморъ се смѣе безъ горчивина. Той изтъква нищожното, дребнавото, глупавото защото го намира смѣшно, забавно. Лекиятъ хуморъ е спокоенъ. Той не се тревожи, че дребнавото ще замѣгли хубавото и великото. Напротивъ, сатиричнитѣ хуморъ, разглежда лошото, дребното, като една спѣлка на доброто и слѣдователно като нѣщо, срѣщу което трѣбва да се боримъ. Сатирикътъ кжса маската и е безпощаденъ, злъченъ и остъръ. Ироничнитѣ хуморъ вѣрва, че нищожното, дребното, само по себе си ще се унищожи, а идейното, силното, ще остане незасегнато и ще побѣди. Той скача отъ едното въ другото за да изтъкне контраста между тѣхъ, но нито съ безгрижието на лекия хуморъ, нито съ язвителността на сатирата, а чака дребното да си загине отъ собствена смъртъ или да се прѣобърне въ добро. — Енциклопедия.

□ Веселостта на хумориста е студена, флегматична и затова много свойствена на английския темпераментъ — Хекторъ Франсъ.

□ Произведенията на хумориста сж сълзи, които той е побързалъ да пролѣе съ смѣхъ, за да му се не смѣятъ, че плаче. Г. Вицекъ.

□ Една остроумна шегъ засѣга и боли повече отъ цѣла политическа, нападателна рѣчь. — Луи Дра.

ТРЕСЧИЦИ

Лѣкаритѣ по вътрѣшнитѣ болѣсти прѣпорѣчатъ на страдащитѣ отъ туберкулоза или наклонни къмъ заболѣване да се разхождатъ вечеръ въ Плевенската градска градина. Специалниятъ черенъ прахъ, който се вдига отъ алеитѣ и замѣглява разхождащитѣ се, като попада въ бѣлитѣ дробове, запущва малкитѣ мехурчета въ които става прѣцистването на кръвта и уморява по тоя начинъ, чрѣзъ задушаване, намиращитѣ се въ дробовѣтѣ туберкулозни бацили. Ето защо градскитъ лѣкаръ, въ името на специалната плевенска медицина, е забранилъ да се порѣсватъ алеитѣ въ градината.

*

Миризмата на амонияка е полезна за главоболието. Специални инхалации отъ миризма на амониякъ, придружени съ други миризми, които повдигатъ апетита, ставатъ на много мѣста въ нашия Плевенъ. Първо мѣсто заематъ обаче: югоизточния край на общинското здание и специалното малко помѣщение прѣдъ работнишкото читалище до окръжния сждъ. Слѣдъ това идва редъ на училищнитѣ амониячни инсталации, отъ които тия на Дѣвическата гимназия и св. Николайското училище сж най-добре уредени.

Съдържание на миналия (шести) брой.

Партизанщината и „Мизия“ — Редакцията. Едно хубаво дѣло — Хр. П. (приятелъ на дѣцата). Учебното дѣло въ Плевенски окръгъ — В. Чалъковъ. Какъ разсѣжда добриятъ журналистъ — Робертъ де Жувенелъ, прѣведе Анг. С. Симеоновъ. Българска Ампелография — Н. Кирмичи. Писмо отъ Тетевенъ — Нѣколко тетевенци. Хроника. Калъта. Театъръ Ренесансъ въ Плевенъ — Единъ оптимистъ. Тресчици